

6

ВЪРЖОЛЪК

**фантастични
разкази**

**„Съдният ден“
от Едмънда Купър**

**80
стр.**

**Джоузеф Бренън
Норман Спинрад
Робърт Артър**

1200 ЛВ.

СПИСАНИЕ „ВЪРКОЛАК“, 1999 Г., БРОЙ 6

Превод: Станчо Станчев, Григор Попхристов, Павел Кривошиев,
Милена Георгиева, Милойко Христов, Ангел Маринов, Петя Косева

chitanka.info

МАРГАРЕТ СЕНТ КЛЕР ПЕРФЕКЦИОНИСТКА

Няколко години след това продължавах да имам кошмари и винаги се чувствах зле след тях. Никога не можах да реша, дали изобщо беше оправдано да имам лоши сънища.

Всичко започна в 1933 година с отиването ми да живея при леля Мюриел. Когато получих писмото-покана от нея, бях без работа вече шест месеца, а през последните две седмици не бях хапвал почти нищо.

Ще започна с това, че леля Мюриел не ми е точно леля. Тя е нещо като баба от майчина страна, която някога се била отделила и аз не я бях виждал от времето на своето ранно детство.

Поканата ме изненада — в писмото тя обясняваше, че е една стара жена, която се чувства все по-самотна и изпитва нужда да има около себе си някоя мила личност; пък и аз бях твърде изгладнял, за да размишлявам.

В писмото имаше паричен превод и билет до Доуни, където тя живееше. След като платих наема за стаята и си поръчах храна по две порции от всичко, от изпратените пари останаха два долара и тринадесет цента. Хванах следобедния влак за Доуни и малко преди пладне на следващия ден изкачвах стъпалата на къщата на леля Мюриел.

На вратата ме посрещна самата тя. Изглежда се зарадва, че ме вижда, защото разтегна устни в усмивка.

— Колко е хубаво, че дойде, Чарлз! — каза тя. — Аз наистина не мога да ти се отблагодаря! Много добре, че дойде!

Говореше с лек акцент. Започнах да харесвам старата дама. Изобщо не изглеждаше по-стара, отколкото беше преди петнадесет години, и ѝ го казах.

— О, Чарлз — изчурулика леля Мюриел, — ласкател такъв!
Подари ми още една усмивка и ме поведе към хола.

Последвах я по стълбите към втория етаж до моята стая. Тя имаше висок таван и легло с четири колони, на които висяха завеси срещу течението. След като тя излезе, поставих куфара си от изкуствена кожа в един голям шкаф и влязох в банята да се измия.

Когато слязох долу, обядът беше сервиран на масата в трапезарията, а домашната прислужница, която изглеждаше далеч по-стара от леля Мюриел, излизаше и влизаше с подноси. Насърчаван от леля, аз ядох достатъчно много, за да изпадна в летаргия през целия следобед. Бях се отпуснал в едно кресло и с цигара в ръка се вслушвах в нейното бърборене.

Тя започна да се оплаква от своята възраст и самотност и в същото време се самоуспокояваше, че отсега нататък щяла да има около себе си един млад родственик.

Оказа се, че от мен се очаква да върша някои дребни услуги, като да разхождам кучето (един неприятен померанец на име Теди) и да нося писма до пощенската кутия. Това беше идеално за мене и аз ѝ го казах.

В разговора имаше кратка пауза. После тя взе Теди от пода, постави го в скута си и се захвана надълго и нашироко да обяснява какво нарича свое хоби. Преди около година била започнала да запълва времето си с рисуване и то било станало, по думите ѝ, почти мания.

Тя стана с Теди под мишница и отиде до ореховия бюфет, откъдето се върна с една папка с рисунки.

— Почти винаги рисувам тук, в трапезарията, защото светлината е много добра — обясни тя. — Кажете ми, какво е мнението ти за тези рисунки? — Тя ми подаде петдесет или шестдесет малки листа рисувателна хартия.

Аз разположих рисунките върху масата за хранене сред мръсните чинии и внимателно ги разгледах. Всичките бяха рисувани с молив, въпреки че върху една или две имаше следи и от водни бои, и бяха на една и съща тема — четири ябълки в ниска порцеланова купа.

Върху тях бяха нанасяни корекции. Леля Мюриел беше трила, докато повърхността на хартията бе станала на зърна, и бе в ужасно състояние. Напрягах мозъка си да кажа нещо хубаво.

— Ти... ъъ... ти наистина си хванала същността на тези ябълки — казах подир малко. — Прави ти голяма чест.

Леля ми се усмихна.

— Толкова се радвам, че ги харесваш — отвърна тя. — Ейми рече, прислужницата имам предвид, че е глупаво да работя толкова много над тях, но аз не мога да спра. Не мога да се спра, докато не станат свършени. — След кратка пауза добави: — Знаеш ли, Чарлз, сблъсках се с най-голямата трудност!

— Каква?

— Ябълките непрекъснато изсъхваха! Беше ужасно. Поставях ги в хладилника в края на всеки ден, но въпреки това след две-три седмици се разваляха. Докато Ейми не ми даде идеята да ги потопя в разтопен восък, след което изтрайваха достатъчно дълго.

— Добра идея.

— Нали? Но знаеш ли, Чарлз, напоследък се уморих да рисувам ябълки. Бих желала да опитам нещо друго... Мисля си, че малкото дърво отвън било добър обект за рисуване.

Тя отиде до прозореца да ми покаже дървото, което имаше предвид. Последвах я. Беше млада фиданка, току-що започнала да пуска листа. Леля каза, че е праскова.

— Не мислиш ли, че би била добър обект за рисуване, Чарлз? Мисля да опитам днес следобед, когато изведеш Теди на разходка.

Ейми помогна на леля да сложи няколко палта и шалове, а аз занесох за нея в двора стола, триножника, кутията с моливи и листата.

Беше твърде придирчива към разположението на многото неща, но аз накрая успях да ги наглася според нейното желание. После закачих каишката за малкия нашийник на Теди и излязох с него да разгледам градчето, въпреки че бих предпочел следобедната дрямка.

Скоро установих, че Доуни беше от градчетата, чийто обществен живот е съсредоточен около магазина за всякакви дребни стоки и закуски, но успях да убия следващите два часа, позволявайки на Теди да изследва внимателно стълбовете на уличното осветление.

При завръщането си очаквах да намеря леля Мюриел на тревната площ, потънала в усърдни занимания с рисуване, но тя, както столът и триножникът, бяха изчезнали някъде. Огледах се наоколо, не я видях, затова пуснах Теди да влезе в своята къщичка във всекидневната и се качих в стаята си за закъснялата дрямка.

Въпреки всичко не можах да заспя. По някаква необяснима причина продължих да мисля за тези усърдни рисувания на купата с

ябълки, лежах на леглото и броях петната по стената, докато стана време за вечеря.

Вечерята бе добра и обилна. Леля ми обаче бе определено раздражителна. След като Ейми разтреби масата и изнесе съдините, а леля върна Теди на обичайното му място в скута ѝ, аз разбрах каква е причината.

— Рисуването не ми вървеше — оплака се тя. — Вятърът непрекъснато люлееше листата и нищо не можах да направя.

— Не забелязах да духа силно, лельо Мюриел — казах твърде глупаво аз.

— Ти просто нищо не забелязваш! — избухна тя. — Ами листата не останаха неподвижни дори за минутка!

Побързах да се поправя.

— Не разбирам как един старателен художник като теб може да се разсее от това — казах помирително. — Съжалявам. Не съм бил много в компанията на художници.

Споменаването на думата „художник“ достави удоволствие на леля ми.

— О, сигурна съм, че не си искал да ме обидиш — каза тя. — Просто не мога да работя с нищо, ако то не е абсолютно неподвижно. Затова толкова дълго рисувах ябълките. Но сега искам да нарисувам това дърво. Питам се... — Тя потъна в мрачни размишления, докато не изпразни две чаши кафе.

— Чарлз — каза накрая, — искам утре да отсечеш това дръвче и да го внесеш в къщата. Ще го сложа в една от онези двулитрови бутилки от мляко. По този начин ще мога да го нарисувам, без вятърът да ми пречи.

— Но това е едно хубаво малко дръвче — възразих аз. — Освен това, то няма да изтрае дълго след отсичането...

— О, все пак е само едно дърво. Ще си взема друго от разсадника. А относно изсъхването, Ейми има голям успех с цветята. Слага им аспирин и захар във водата и те траят вечно. Разбира се, ще трябва да работя бързо. Но ако рисувам два или три часа сутрин и четири-пет часа следобяд, би трябвало да успея да направя нещо.

Явно за нея въпросът вече беше решен.

На следващия ден, веднага след закуската, леля Мюриел ме заведе до бараката с инструменти в задната част на къщата и ми даде

една ръждясала бравичка. Тя ме наблюдава с вампирски интерес, докато я заточвах, и после ме съпроводи до мястото на екзекуцията. Чувствайки се като убиец, с няколко удара отсякох малката фиданка и я внесох в къщата.

Прекарах останалата част от деня и следващите три или четири дни, работейки в градината. Винаги съм харесвал градинарството. Отделих няколко многогодишни растения и наторих почвата около тях. Някой беше напълнил бараката с „червена стрела“ и никотинов сулфат и аз с наслада пръсках срещу листни въшки и бръмбари.

В петък сутринта, на закуска, открих една петдоларова банкнота, завита в моята салфетка. Вдигнах поглед към леля Мюриел. Тя кимна, да, парите бяха за мен, докато слаба червенина обагреше отпуснатите ѝ бузи.

Сгънах банкнотата и я прибрах в джоба си, чувствайки топла благодарност към старата дама. Беше изключително почтено от нейна страна да ме осигури с пари за цигари. Реших същия следобед да ѝ купя дребен подарък.

Открих, че ресурсите на Доуни са ограничени. След колебание между порцеланово еленче и аквариум с ветрилоопашати златни рибки реших, че в рибките има живот. Влязох в магазина и научих, че Дрейк, служителят, който ми ги продаде, също е от Калифорния, и си уредих с него среща за следващата вечер.

Леля Мюриел изглеждаше искрено възхитена от рибките. Тя охкаше и ахкаше над сложността и ефирността на техните опашки и приключи с поставянето на аквариума върху малка поставка до триножника.

Животът си течеше нормално. Всяка сутрин и всеки ранен следобед леля Мюриел рисуваше в трапезарията, а аз работех в градината. По-късно през деня изпълнявах поръчки, разхождах Теди и правех дребни ремонти из къщата.

Около средата на втората седмица от престоя ми при леля Мюриел прасковата безнадеждно изсъхна. С тон на човек, обявяващ природно бедствие, тя рече, че ще трябва да я изхвърли.

Обсъдихме серията от трийсет и две рисунки, които тя бе успяла да завърши преди катастрофата.

Избрах една като по-ценна от всички останали. Тя призна, че на нея също най-много ѝ харесва, и всичко беше наред. Все пак можах да

видя, че се чуди какво друго би могла да рисува сега.

На следващия ден тя се размотаваше неспокойно из къщата, търсейки подходящ обект. Непрекъснато надзърташе в двора, където разсаждах луковици, за да поиска мнението ми. Когато влязох за сервирания обяд, забелязах, че дълго и замислено наблюдава аквариума със златните рибки, но тогава не обърнах внимание.

Вечерта, когато се върнах от дома на Дрейк, тя ме посрещна на вратата и, излъчваща тайнствен триумф, ме поведе към кухнята.

— Бях малко притеснена — каза тя с ръка върху дръжката на хладилника, — но в действителност се получи великолепно! — Тя отвори хладилника, опипа дъното му и извади аквариума със златните рибки. По повърхността му започна да се кондензира влага. Заразглеждах го глупаво.

— Знаех, че рибките никога няма да застанат неподвижно, но въпреки това ужасно ми се искаше да ги нарисувам — продължи леля. — Дълго мислих и накрая реших, че идеята е отлична, при това лично моя! Аз просто нагласих регулатора на по-ниска температура и поставих аквариума вътре. Когато се върнах след няколко часа, рибките бяха здраво замръзнали. Страхувах се, че аквариумът може да се спуска, но не се случи. Виж, ледът е абсолютно прозрачен. — Тя взе една кърпа за бърсане на чинии и изтри влагата от повърхността, за да мога да видя двете златни рибки, здраво сковани в прозрачния лед. — Сега вече спокойно мога да ги нарисувам. Не е ли чудесно?

Отвърнах, че е чудесно, и се качих в стаята си, веднага щом можех да го сторя почтено. Инцидентът остави неприятен вкус в устата ми. Не че имам някакво специално отношение към рибките, но някак...

Толкова се забавляваше да ги гледа как плуват в аквариума, че й ги дадох, а тя... О, по дяволите!

На следващата сутрин се събудих леко притеснен, преди да си спомня причината. Когато се сетих, реших, че съм се държал като последен глупак. Да позволя смъртта на две рибки с опулени очи да ме разтревожи до степен на лудост...

След закуската леля Мюриел извади аквариума от хладилника и седна да работи. Аз отидох в бараката и се мотах известно време с пръскачката.

Като видях олющената стена на къщата, ми хрумна една идея: защо да не я пребойдисам? Попитах леля и тя се съгласи. Купих от магазина боя и започнах да я нанасям върху стената.

Работата вървеше бавно. Дните минаваха един след друг, а аз станах редовен клиент на магазина за бои. Леля Мюриел бе завършила своята осемдесет и първа рисунка на замразените златни рибки, преди аз да нанеса първото покритие на голямата къща. А повърхността на стените бе толкова лоша, че изискваше поне още две.

Пролетта неусетно мина в ранно лято. Аз все още боядисвах къщата, а леля Мюриел рисуваше златните рибки. И двамата бяхме погълнати от своята работа.

Прекарвах чудесно времето си. Дрейк ме представи на сестра си, жизнена брюнетка с онези пропорции, които най-много ме привличат в една жена, а той бе осигурил за себе си момиче. Излизахме заедно по няколко пъти седмично. Стаята в града с неплатения наем, безнадеждното търсене на работа и гладът изглеждаха твърде далеч и забравени.

Завърших боядисването на къщата един ден преди леля Мюриел да реши, че е изчерпала възможностите на златните рибки. Чувствах се в празнично настроение. И така, смесих сапунена пяна и никотинов сулфат, забърках каша от „червена стрела“ и работих за свое удоволствие лениво сред запуснатите растения.

На следващия ден, на вечеря, леля Мюриел ми подаде последните рисунки на златните рибки и заедно прегледахме цялата купчинка. Започнах да намразвам тези анатомични разследвания върху обекта на рисуване, но се опитвах да ги понасям.

Когато приключихме, тя каза:

— Чудя се, Чарлз... Мислиш ли, че Теди би бил добър следващ обект?

Сведох поглед към малкото животно, легнало в скута ѝ, и отвърнах:

— Да, мисля, че да, но ще може ли да стои достатъчно дълго неподвижен?

Леля ми изглеждаше замислена.

— Не зная — каза тя. — Ще трябва да измисля нещо. Вероятно бих могла да му дам обяда веднага след закуската. Или... — Тя изпадна в един от онези нейни периоди на медитация и след известно

време аз си излязох дискретно за своята среща с Вирджиния, сестрата на Дрейк.

Седяхме в люлката на верандата и си държахме ръцете, а лекият ветрец донасяше до нас уханието на люляк. Това беше една мила, тъжна и сантиментална среща.

Следващият ден беше събота. След закуска леля ми каза да изведе Теди на разходка и здравата да го изморя. Тя възнамеряваше да го нахрани, когато се върна, и се надяваше, че умората плюс храната може би ще го направят достатъчно кротък, за да ѝ послужи за модел.

Аз послушно се подчиних. Двамата с Теди оценихме всеки стълб от уличното осветление на Доуни най-малко по два пъти. Леля ми разхлаби нашийника му и го поведе към кухненския килер, където го очакваше неговата паничка за храна с купчина кюфтета.

Теди яде като малко прасе. Когато свърши, легна на пода на килера с твърдото решение да не помръдва. Леля трябваше да го занесе на ръце в трапезарията и да го разположи на едно слънчево петно в близост до прозореца. Той заспа и захърка, още преди да напусна помещението.

Него ден обядвахме късно, почти в два и половина следобед, така че леля Мюриел да има възможността да се възползва напълно от летаргията на Теди. Аз бях гладен, а Ейми беше приготвила един наистина разточителен обяд, с главно ястие пържено пиле по южняшки. Затова не обърнах внимание на леля, докато не приключих с пресния десерт с праскови. Чак тогава забелязах, че има разсеян и мрачен вид.

— Лельо Мюриел, не мина ли добре рисуването тази сутрин? — попитах.

Тя поклати отрицателно глава, докато висулките на нейните ярки обици не зазвънтяха яростно.

— Не, Чарлз, не мина добре. Теди... — Тя млъкна, гледайки твърде тъжно.

— Какво се случи? Не остана ли да спи през цялото време?

Ако моята леля беше друг тип жена, щеше язвително да се изсмее. Но тя само тихо, деликатно подсмръкна.

— О, той спа — отвърна тя. — Да, той спа. Но продължи да потрепва, да подскача и да диша тежко в съня си, докато... Всъщност, Чарлз, рисуването се оказа напълно невъзможно!

— Това е твърде лошо. Струва ми се, че ще трябва да намериш друг обект.

В първия миг леля не отговори. Мисля, че забелязах в очите ѝ да проблясват сълзи.

— Да — отвърна бавно тя. — Мисля, че ще трябва... Аз мисля, Чарлз, че ще трябва да отида в града този следобед и да купя за Теди няколко дреболии.

За момент нещо студено се плъзна по гърба ми. После премина и си помислих, че ще е полезно за старата дама, имайки предвид какво огромно старание влага за рисунките си...

Малко преди вечеря тя се качи в моята стая и ми показа какво е купила за Теди — яркочервен нашийник с малко звънче, гумена кост с аромат на шоколад и кутия с някакви странни бонбони, наречени „Дог Трийт“, които според указанията били полезни за домашните любимци.

Тя постави нашийника на Теди и после му даде два кафяви бонбона от кутията „Дог Трийт“. Той ги излапа с тихо ръмжене и изглежда му харесаха...

В неделя сутринта лежах и си почивах, докато часовникът не ми подсказа, че ще трябва да тръгна, ако не искам да закъснея за пикника, който Дрейк и аз бяхме планирали с момичетата.

Прекарахме чудесно времето си. Дрейк бродеше из един гъсталак, а Вирджиния, ухилена, ми пусна власата гъсеница под ризата.

Бе станало съвсем тъмно, когато се прибрах вкъщи. Още преди да вляза вътре, забелязах, че всички лампи са запалени и цари някаква суматоха. Когато отворих вратата, открих, че леля Мюриел стои в коридора в нещо като шок. Ейми бе застанала пред нея и размахваше шишенце с амоняк.

— Причината е Теди! — изпъшка леля, когато ме видя. — О, Чарлз, той е...

Аз я прегърнах утешително, а тя избухна в плач. Сълзите започнаха да се стичат върху слоя пудра по бузите ѝ и да капят върху високата дантелена якичка.

— Причината е Теди — хленчеше тя. — О, Чарлз, той е мъртъв! Подсъзнателно го очаквах, но все пак подскочих.

— Какво се случи?

— Преди около три часа го оставих малко да потича на двора. Нямах го дълго време и затова излязох да го потърся. Подвикнах няколко пъти и накрая го открих под рододендрона. Беше ужасно зле. Прибрах се веднага и телефонирах на доктора, но когато той дойде, бедният малък Теди беше... беше си отишъл. Сигурно някой го е отровил. — Тя отново заплака.

Погалих леля по рамото и промърморих няколко окуражителни думи, докато мозъкът ми работеше усилено. Някой от съседите ли? Теди беше едно тихо малко зверче, но лаеше от време на време, а някои хора просто не обичат кучета.

Доктор Джонс бе мил и съчувствен относно случилото се. Той отнесе бедния малък Теди в една торба. Щял да го даде на негов познат да го препарира.

Да го препарира ли? Усетих как потта рука по гърба и подмишниците ми. Машинално извадих носната си кърпа от задния джоб и я подадох на леля.

Тя я взе и започна да бърше сълзите си.

— Все пак за мен е голямо утешение — каза тя, докато бършеше носа си, — като си помисля, че... се е забавлявал... през своя последен ден...

Качих я до нейната стая и ѝ дадох успокоително. Стоях до нея, докато го изпи. След време ѝ мина, така че вече можех да се прибера в стаята си.

Лежах на кревата и дълго се вирах в петната по тавана. Сърцето ми биеше ускорено. Пуших цигара подир цигара.

На другата сутрин бях вкиснат. Бях спал, но не се чувствах отпочинал. Леля Мюриел слезе по-късно, очите ѝ бяха зачервени. Казах добро утро и излязох в градината.

Времето беше задушно и облачно и чувствах, че не ми се прави нищо. Известно време почиствах божурите от излишните пъпки и орязвах семенниците. После реших да улесня израстването на ориенталските череша с ножицата за подрязване. Когато свърших, отидох в бараката за масло от ленено семе и разтвор за пръскане.

Пресягайки се към съда с разтвора за пръскане, един непознат проблясък в ъгъла зад него привлече вниманието ми. Бе кутия с оловен арсенат. На етикетът бе изобразен обичайният череп с кръстосани кости. Отворих кутията — от отровата липсваше почти четвърт инч.

Разбира се, може и преди да е била в бараката. Не бях сигурен, че не е била. Вкопчих се за тази мисъл: аз не бях сигурен!

Не си спомням какво правих през останалата част от деня. Сигурно съм бродил из градината, опитвайки се да не мисля, докато не стана време за обяд. Леля Мюриел дойде до прозореца и ме попита какво искам; отвърнах ѝ, че не съм гладен.

Тя прекара деня в съзерцаване на къщичката на Теди във всекидневната.

Е, преодолях и това. Два или три дни по-късно, когато върнаха Теди от препаратора, изтласках всички свои съмнения дълбоко в съзнанието си. Дори когато леля Мюриел взе моливите и започна една безкрайна серия от рисунки на малкото препарирано животно, това бе добре дошло за мен.

Докато тя рисуваше Теди отново и отново, аз се заех да ремонтирам покрива на къщата.

Леля Мюриел продължаваше да настоява да си почивам, но аз просто не можех да бъда спокоен.

След покрива започнах да правя паянтова къщичка за разсада. Вирджиния и аз се срещаме почти всяка вечер и аз си казвах, че се чувствам чудесно. Забелязах у себе си една лека и постоянна загуба на тегло, но се преструвах, че това се дължи на прекалено многото цигари.

Една гореща вечер към края на август леля извади пакета с направените от нея рисунки на Теди и ги прегледахме заедно.

— Мисля, че ще опитам още няколко — каза тя, когато оставих настрана и последната рисунка. — И после... е, и после сигурно ще трябва да намеря нещо друго. — Имаше тъжен вид.

— Да — съгласих се уклончиво аз. Тази тема ме караше да се чувствам някак неловко. Но потисках това свое усещане, без да зная защо.

— Чарлз — каза тя след една минута. Леля Мюриел изглеждаше по-потисната от всякога. — Ти направи щастлива една стара жена. Тази Вирджиния, с която излизаш толкова често, харесва ли ти?

— Ами... въ... да. Да, харесва ми.

— Аз дълго мислих. Би ли ти харесало, Чарлз, ако... ако аз ти предложа парите за организиране на един малък бизнес с разсад тук, в Доуни? Изглежда имаш истински талант за този сорт неща. Ще ми

липсваш, разбира се, но ти искаше да... Сигурна съм, че ще бъдеш щастлив с Вирджиния и... — Тя се задави от вълнение и не можа да продължи.

Милата старица! Минах откъм нейната страна на масата, прегърнах я и я целунах. Успях да ѝ кажа колко щастлив ще ме направи това и колко много съм желал предлаганото от нея. Собствен бизнес и Вирджиния за съпруга! Тя бе по-добра от приказна фея!

Седяхме до късно, дискутирахме планове за разсадника: местоположение, инвентар, реклама, политика — неща, които намирах за прекрасни, и на леля Мюриел изглежда ѝ доставяше удоволствие да слуша за тях.

Когато се качих в стаята си, бях толкова въодушевен, че не ми се спеше. Подсвирквах си, докато се събличах. И въпреки моите очаквания заспах веднага, щом главата ми докосна възглавницата.

Събудих се около три сутринта със съзнание, изпълнено с едно дълбоко убеждение: онова, което само подозирах, което се бях заставил да забравя, беше се натрупвало и станало неоспорим факт.

Седях на ръба на леглото по пижама и треперех.

Леля Мюриел възнамеряваше да ме убие.

С любов и съжаление тя възнамеряваше да сложи отрова в моята храна или пиене. С любов и съжаление тя възнамеряваше да наблюдава моята агония и да оправя възглавницата ми.

Със сълзи на очи щеше да се забави да повика лекар, докато не стане твърде късно. Щеше силно да се разстрои от това събитие. И след смъртта ми щеше да ме даде на най-добрия собственик на погребално бюро в Доуни да ме балсамира.

Седмица по-късно, след като ме е рисувала по осемнадесет часа на ден, щеше да ме погребее, продължавайки да скърби, но нейната скръб щеше да бъде отчасти облекчена от мисълта, че последните ми дни са били щастливи. Бизнесът с разсадника и женитбата с Вирджиния Дрейк трябваше, както се досещате, да бъдат за мен същото, което бяха червеният нашийник и кокалът с шоколадов аромат за Теди.

Бързо проследих своята верига от аргументи. Беше безупречна. Но имаше още нещо, което трябваше да проверя.

Загърнат с халата за баня, минах на пръсти по коридора и слязох по задните стълби. Когато влязох в бараката, запалих клечка кибрит и

потърсих лавицата зад съда с разтвора за пръскане, където трябваше да бъде оловният арсенат.

Него го нямаше там.

Върнах се обратно в стаята, облякох се, нахвърлих някои неща в куфара и излязох по класическия начин. Тоест съединих чаршафите един за друг, вързах единият им край за леглото и се плъзнах по тях.

Не чух нищо повече за леля Мюриел. Но има нещо, което много бих искал да разбера: кой ли е бил следващият обект за рисуване?

АЛЕКСАНДЪР БАКАЛОВ ЛОВУВАМ, СЛЕДОВАТЕЛНО...

Валеше.

Не капки, а плътни водни струи носеха небесно послание на изстрадалата земя. Петима мъже газеха до колене във вода и заливаха неприветливата природа с поток от цветисти ругатни на няколко езика. И трябва да се отбележи, че дъждовният еквивалент на словоизлиянията им без съмнения би накарал гореспоменатата буря да изглежда смешна.

— Ще се издавим — отбеляза Джентълмена, докато опитваше да нагласи чадъра си така, че главата му да остане суха.

— Няма — успокой го Сянката, — носим лодка.

— Само си я носим — не мириясваше Джентълмена. — Откак Снежинката спа в нея, гуменетката за нищо не става.

— Хей, чадърджийо, като знаеш много, другия път ще се сгуша при теб. Не стига, че натъпка оборудването си в моя спален чувал, за да...

— Млък! — изръмжа Тъмния. — Как не ви се напълниха устите с вода, бре! Вчера ми свърши аспирина и искрено моля да не предизвиквате главоболието ми.

Замълча за няколко секунди и добави:

— И без това до няколко минути дъждът ще спре.

В интерес на истината, позна.

* * *

Двестакилограмовият негър, известен като Снежинката, изстиска с професионални движения необятната си парка и се озъби на озарилото небосвода огнено кълбо, познато като слънце:

— Да ми я изсушиш, иначе...

Тъмния с усмивка го изчака да просне дрехата си на скалите и му подаде черния шлифер и ризата си. После приближи до Шепота, приклепнал до някаква машинария с малко екранче.

— Къде сме?

Дългите пръсти на локаторчика се плъзнаха по окъпания в зелена светлина монитор.

— Тук — каза тихо. — Скоро ще го настигнем.

Тъмния отметна назад дългата си черна коса и изръмжа доволно.

* * *

— Много се извинявам за безпокойството, но трябва да видя документите и ловните ви билети.

Малкото светеццо кълбо, на което принадлежеше горното изказване, се отдръпна няколко метра назад и увисна неподвижно във въздуха. Сянката се материализира и извади от чантичката на кръста си разноцветни хартийки. Кълбото се приближи, за да ги огледа.

— Мда... Май всичко е наред. Разрешителните ви са за още седмица. Успяхте ли да хванете поне един?

— Не, но сме на път — гордо потупа огромната си пушка Снежинката.

— Пожелавам ви успех — рече летящата машинка. — Нещо много са се навъдили напоследък.

— Мерси — поклони се леко Джентълмена.

— Учтив до гроб — прошепна Шепота на Тъмния и двамата се захилиха.

* * *

Джентълмена оправи възела на вратовръзката си.

— Добре ли е?

Снежинката избърса потта от челото си с парцала, с който почистваше оръжието си.

— Чудя се, как ли се обличаш за официално парти, щом това са ти дрехите за лов. Някой ден ще взема да мина през клуба ти за чаша

уиски...

— Чай!

— С коняк!

— Става. Сериозно, как ми стои вратовръзката?

Гръмотевичен тътен заглуши отговора на негъра, което, предвид културния тон на тази история, вероятно беше за добро. Погледите на петимата се отправиха в посоката, откъдето дойде звукът. Фантастичен поток светлина разкъса черната плът на нощта, откри за миг лицето на спящата земя и се разби на милиони блестящи късчета, които се пръснаха във всички посоки.

Гледката сама по себе си беше прекрасна, а фактът, че нашите герои можеха да ѝ се наслаждават от достатъчно далечно разстояние и от безопасно за тях място, я правеше направо изумителна. Така или иначе, първата реакция закъсна с близо минута.

— Вулкан? — усъмни се в очевидното Тъмния, без да откъсва очи от заревото.

— Да — потвърди Шепота. — Вулканично изригване на 28,7 километра от сегашното ни местоположение.

Джентълмена потри брадичката си.

— Дали...

— Разбира се! — ухили се Тъмния. — В нас се цели, копелето му с копеле. Надушило ни е.

— Ако не си оправи мерника, скоро ще надуши барут — изръмжа Снежинката.

Отблясъците от далечния пожар танцуваха по цевта на пушката му.

* * *

— Две вулканични изригвания, един ураган, две наводнения и три земетресения, последното от които за малко не ни довърши — броеше на пръсти Джентълмена.

— Верни са ти сметките — плясна го по рамото Тъмния. — Само не разбрах, оплакваш ли се, или се хвалиш...

— Чудя се. Нали уж даваме грешни пари, за да ловуваме, без да вредим по никакъв начин на майката природа? Само дето онова чудо,

дето го гоним, разказа играта на екологията в мерака си да ни спре.

— К'во си се загрижил... Нали се КЕФИШ! — извика Снежинката.

„КЕФИШ! КЕФИШ!“ — потвърдиха отвесните стени на каньона.

— Ако бяха останали зайци или сърни — продължи той, — да не си мислиш, че щяхме да се трепем за оня?

— Останали са — привлече вниманието на всички Шепота, повишавайки тон. — Четирийсет диви заека и петнадесет сърни, четох последните статистики. Чудя се, дали щяхме да изтребем и тях, ако не бяхме открили Екологичния лов?

* * *

— Настигнахме го — тупна Шепота по радара си.

Червената точка пулсираше в самия център на зеленикавия монитор.

— Оказа се келяв — възнегодува Снежинката. — Помните ли миналогодишния лов? Три месеца го преследвахме оня, преди да го омаломощим. От четири засади се измъкна. А как само нападаше... Скални свличания, гръмотевични бури... Пък тоя не ни уцели нито веднъж.

— Тъкмо ще си почина малко. Не мога всяка година да лежа в болница — обади се Сянката.

— Къде точно се е сврял?

— Ето там — подаде му бинокъла си Шепота. — Виждаш ли онази каменна постройка? Според компютъра, това е изоставен храм от края на двайсет и първи век.

— Колко оригинално! — продължи да мърмори Снежинката. — Дано поне предсмъртният му монолог си струва.

* * *

— КАК СМЕЕТЕ ДА МИ СЕ ПРОТИВОПОСТАВЯТЕ, СИНОВЕ НА МАЙМУНИТЕ?! — прокълтя между каменните стени

дълбок и плътен глас с ясно доловим южняшки акцент. — АЗ СЪМ БИЛ НА ТАЗИ ЗЕМЯ ПРЕДИ ДА СЕ РОДИТЕ, ЩЕ БЪДА И СЛЕД КАТО ТЕЛАТА ВИ ИЗГНИЯТ В ПРЪСТТА!

— Абе кажи нещо ново — прозя се Снежинката, — тия лафове сме ги чували.

Светлината от фигурата, запълнила почти цялото древно светилище, стана още по-червена. Няколко огнени къмба полетяха към петимата мъже, но психощитът на Сянката ги върна обратно при подателя им. Светлината стана бяла, а фигурата видимо се смали. Гласът вече не беше нито толкова дълбок, нито толкова плътен. Само акцентът се бе запазил.

— Това не е нормално! Аз съм бог в края на краищата. Според правилата, по които е устроен светът, вие трябва да ми се подчинявате!

— Откак открихме начин да ви очистим, пренаписахме правилата — ухили се Тъмния.

Петте дула се насочиха към него.

— Но защо?! — изпищя той.

— „Вълнуващо, забавно, одобрено от Световната екологична организация забавление“ — цитира рекламната брошура Тъмния.

Пет пръста се стегнаха около спусъците.

— Спрете, синове на маймуни! Какво правите?! Вие не можете да живеете без богове...

— Че ние не живеем без богове. Винаги се завъждат нови — припомни познатите факти Снежинката. — Пък и светещите ви кожи стоят чудесно над камините...

Пет енергийни заряда се врязаха в светлата фигура.

ИВАЙЛО Г. ИВАНОВ

ВЕРИГА

Не се страхувай от мен. Нищо лошо няма да ти сторя, пък и не бих могъл. Ние с теб сме две много различни същества. Свързва ни единствено тази прокълната Къща... Послушай ме — разруши я! От нея не трябва да остане камък върху камък! Побързай да я унищожиш, иначе тя ще го направи с теб. Тази Къща не е твоят дом. Тя не може да бъде дом за никого. Тя е демон, повярвай ми...

Някога, преди много години, аз купих тази Къща. Не зная какво точно ме привлече в нея. Беше доста запазена, красива и вдъхваща уважение стара сграда. Може би това ме накара да си я пожелаая. Фактът, че местните хора избягваха да се навъртат около нея и че дори крадците не я посещаваха, тогава не ми направи никакво впечатление. В действителност обаче не аз, а тя ме беше избрала. Но когато го разбрах, вече беше много късно...

В тази Къща изглежда може да се прави всичко друго, освен да се живее нормално. Дните в нея бяха отвратително еднообразни и скучни, а нощите... Ах, на никого не пожелавам такива нощи... Никога в тази проклета Къща не съм могъл да спя спокойно. Разнасяха се странни шумове, скърцания, гласове... Не се виждаше нищо, но се чувствах ужасно. Имах усещането, че от всички страни хиляди призрачни погледи ме наблюдават злорадо и подигравателно. Кратките ми сънища винаги бяха невъобразими кошмари. В тях имаше само болка, страх и всепоглъщащ мрак, който се увиваше около голото ми тяло, за да го задуши. Когато се събуждах, плувнал в пот, ми се струваше, че съм легнал върху хиляди нажежени въгленчета, а в стените на Къщата отекваше пронизителен, ехиден кикот... Къщата живееше свой собствен живот. Аз бях просто някакъв паразит. Това не беше МОЯТА къща — аз бях НЕЙНИЯТ жител. Сигурен съм, че и ти сега се чувстваш така.

Видях призрака в една нощ, когато след отчаяни опити да заспя излязох на верандата да изпуша една пура на спокойствие. Беше около полунощ. Привидението излезе от къщата и тръгна към най-отдалечения край на двора. То влачеше след себе си тежка желязна верига, в която бе оковано. Нейният край се губеше в Къщата. След като измина двадесетина метра, привидението се спря, обърна се към веригата, а после вдигна очи към мен. В погледа му имаше учудване и някакъв смразяващ кръвта ужас. После всичко изчезна... Това се повтаряше всяка вечер. С отвратителна точност Онова излизаше в дванайсет... Към всички кошмари, с които ме преследваше Къщата, се прибави още един. Усещах, че полудявам.

Кой ли дявол ме отведе него ден в библиотеката? Там намерих книга, в която бяха описани всички начини за борба с духове. Откъде можех тогава да зная, че точно тази проклета библиотека, която Къщата услужливо ми предложи, беше примамката, след докосването на която вратата на този сатанински капан щеше да хлопне зад гърба ми? Следвайки указанията на книгата, разкопах мястото, където духът изчезваше, и намерих там човешки скелет. Изгорих го — така душата на оня, който стоеше между живота и смъртта, трябваше да намери покой.

Същата вечер, преди полунощ, излязох на верандата. Мина дванайсет, но Онова не се появи. Тогава реших да се поразходя навън. Мислех си, че всичко е свършило... Излизайки, изобщо не забелязах, че часовникът в Къщата удряше полунощ. Моят беше избързал... Изминах двадесетина метра и тогава усетих в тялото си удивителна лекота. Като че ли щях да полетя. Но някаква необяснима сила не ми позволяваше дори да помръдна. Обърнах се и видях, че съм окован с тежка желязна верига...

Краят ѝ се губеше някъде в къщата. С ужас погледнах към верандата и видях теб... Видях теб... Стоиш там и пушиш пура... Дяволът си играеше с времето и с нас.

Унищожи Къщата, човече, иначе ще бъдеш следващият! Остави костите ми, които са дълбоко в земята, да гният спокойно. Аз си го заслужих. Не мисли за всички нас, които минахме оттук — ние сме обречени... Само не оставай в Къщата! Не идвай в нашия свят!

Там няма нищо. Само една тежка желязна верига.

ФРЕДЕРИК ПОЛ ФАНТОМЪТ

„Дяволски красива е — помисли си Дендиш — и възхитително безпомощна!“ Единственото ѝ украшение бе пластмасовата опознавателна лента, тъй като момичето току-що бе излязло от капсулата.

— Будна ли си вече?

Момичето дори не трепна.

Дендиш усети как възбудата постепенно облива цялото му същество. Колко е достъпна и колко беззащитна... Сега всеки би могъл да прави с нея каквото си поиска. Е, разбира се, би било глупаво да се очаква взаимност. Дори без да я докосва, той знаеше, че кожата ѝ е топла и суха. Животът отново се бе върнал в тялото ѝ и след няколко минути щеше да бъде в съзнание.

Дендиш е капитан и единствен член на екипажа на един редови кораб, който пренася лежащи в анабиоза колонисти през пустото пространство от Земята до една безкрайно далечна планета. Тези няколко минути до окончателното пробуждане той прекара в съзерцаване на момичето; знаеше, че се казва Силви, макар никога дотогава да не я бе виждал.

Лежеше в своята ледена люлка, обвита в предпазни колани. Косата ѝ бе разрошена, а изражението ѝ не обещаваше нищо добро.

— Добре де, не се крий — започна тя. — Знаеш ли на какво ми намирисва тази работа? Осъзнаваш ли какви са последиците?

Дендиш беше изненадан. А не обичаше да се изненадва, всяка неопределеност го плашеше. Вече девет години се скита из космическата пустош, беше преситен от самота, която бавно се трансформира в страх. Наистина, на кораба имаше седемстотин капсули с колонисти, но те лежаха във ваните си с течен хелий — полумъртви, неподвижни и непроменими, затова не бяха приятна компания. Най-близкото живо човешко същество бе вероятно на не по-

малко от две светлинни години. А на практика много по-далеч, защото само промяната на курса би му отнела много повече.

На кораба всеки звук означава тревога. Тъй като на борда няма никой друг, всяко скърцане на метал или внезапно почукване означава опасност. Понякога часове, дори дни прекарваше в ужас, докато открие изгърмялата лампа или недобре притворената врата. Най-много се страхуваше от пожар. Разбира се, в това царство на метала и стъклото пожарът бе невъзможен, но в кошмарите си често виждаше как загива сред бушуващи пламъци.

— Покажи се, де! Искам да те видя — викна момичето.

Дендиш отбеляза, че тя така и не си направи труда да прикрие голотата си. Събуди се напълно гола и продължаваше да седи гола. Беше излязла от капсулата и бавно обхождаше залата.

— Те ни предупреждаваха... — продължи тя. — Пазете се, казваха, от космически безделници. Малко да се зазпате, и ще съжалявате. В Центъра ни проглушиха ушите! И май са били прави. Хайде, за бога, покажи се най-после!

Тя полувисеше и полуплаваше, огризвайки люспиците от вроговена кожа върху устните си. Огледа се тревожно и продължи:

— Интересно с какви глупотевини ще ми натъпчеш ушите. Някакъв метеор, значи, който е излязъл от подпространството, надупчил е това шибано корито и сега, значи, живи сме останали само дваминката и аз, така да се каже, до свършека на дните си съм обречена да ти бутам, за да си подслаждаме самотата, и тъй нататък, и тъй нататък...

Дендиш продължаваше да я оглежда мълчаливо през оптичните рецептори на залата за съживяване. С годините бе станал истински ценител и познавач на жертвите си. Доста дълго планира тази акция. Момичето имаше свършено тяло — млада, стройна, изящна. Затова избра точно нея от триста и петдесетте жени-колонистки, без да бърза, търпеливо и вгълбено разглеждайки микроснимките към личните дела на всяка. В това приличаше на пристрастен меломан, когато си избира диск по каталог.

Да, тази наистина бе най-красивата!

Дендиш, естествено, не беше познавач на психохарактеристиките. Но тъй като винаги е смятал психолозите за идиоти, а техните така наречени характеристики — за боклук, беше се

ориентирал по характеристиките, от които разбира. Искаше му се неговата жертва да е невинна, кротка и доверчива. Силви бе само на шестнайсет и най-добре отговаряше на тези изисквания.

Дори бе леко раздразнен, че тя не реагира на случилото се с подобаващата се доза боязън.

— За тая работа ще ти лепнат половин живот! — разпали се тя, като продължаваше да го търси. — Няма да ти се размине.

Когато регистрира, че е празна, камерата за съживяване започна да се презарежда до готовност. Пластмасовите обвивки бяха старателно сгънати и изхвърлени в камерата за смет и бяха опънати нови, съвсем чисти. Генераторите за лъчево отопление се включиха мигновено, върху операционната маса се спусна похлупак.

Момичето гледаше всичко с недоумение, после тръсна глава и се разсмя.

— Ти май се страхуваш от мен, а? Майната ти! Кажу си направо, че те е шубе! Донеси ми някакви дрехи и ела да си полафим.

Дендиш със съжаление се откъсна от оптичните рецептори. Таймерът му съобщи, че е време за проверка на бордовите системи. И той — както сто и петдесет хиляди пъти дотогава и още поне сто хиляди пъти в бъдеще — бързо провери температурния режим в трюма с капсулите, измери нивото на течния хелий и доля от запасите, сравни курса на кораба със зададения, провери разхода на гориво, скоростта на струите и когато се убеди, че всички останали системи функционират нормално, пак се върна да съзерцава жертвата си.

Макар да бе свършил прегледа възможно най-бързо, тя вече беше успяла да намери гребена и огледалцето (Дендиш ги бе оставил специално за нея) и вече сресваше косите си. Един от сериозните недостатъци на системата за замразяване беше, че при ниските температури някои сложни структури — като косите и ноктите — се променят прекалено много. В Центъра за изпращане ги предупреждават да изрязват косите и ноктите си късо, защото при температурата на течния хелий стават чупливи.

Сега Силви приличаше на манекен, който сам оправя перуката си. Все пак успя да сбере оцелелите кичури в нещо като мъничка плитка. Като се погледна в огледалото, рече:

— И какво, смешна ли съм?

Дендиш се замисли, не виждаше нищо смешно. Преди около двайсет години, когато все още беше юноша с дълги накъдрени коси и лакирани нокти (последен писък на модата в ония времена), често е изпадал в подобни ситуации. Винаги е искал да има свое момиче — не да е влюбен, не да се жени, не да я обладава, а така — просто като негова робиня. И никой да не може да му пречи да прави с нея това, което му се прииска. Подобни сънища, в какви ли не варианти, радваха нощите му.

Разбира се, с никого не бе споделял тези свои сънища. Но веднъж в училище, в часовете по практическа психология, разказа за тях — уж като прочетено в някаква книжка; тогава учителят сякаш разчете мислите му и обясни, че това си е просто старателно потискано желание да играеш с кукли.

Но Силви не беше нито сън, нито кукла.

— Аз да не съм ти някаква кукличка! — внезапно отсече тя толкова рязко, че той остана потресен. — Излизай и край на играта.

Тя се хвана за скобите по стените, изправи се и макар да беше явно разгневена и разтревожена, в очите ѝ нямаше и следа от страх.

— Ако не си шизо — започна тя, — в което се съмнявам, какво ли няма по света, значи няма да ми направиш нищо лошо. Защото няма да ти се размине, нали тъй? И няма да ме убиеш, защото после няма измъкване. Пък и едва ли ще дадат кораб в ръцете на потенциален убиец. Първото, значи, което ще направя, когато кацнем, е да свирна на най-близкото ченге. И ще ти лепнат на задника поне деветдесет годинки в подземен вагон. — И започна да се хили. — Това го знам със сигурност. Един мой чичо го чопнаха за неплатени данъци и сега бачка като булдозер в делтата на Амазонка. Да беше видял писмата му! Така че хайде, излизай, да видим дали ще ме навиеш да не те изпея на ченгетата.

Ставаше все по-нетърпелива.

— Маmicата му! — каза и заклати глава. — Ама и на мен ми върви... Между другото, и без това вече се събудих, трябва се изпишкам, пък и нямам нищо против да хапна.

Дендиш мъничко се утеши от мисълта, че бе помислил за тези неща предварително. Отвори вратата на банята и включи печката, за да се затоплят сложените там предварително закуски. Когато Силви

излезе от банята, на масата вече я чакаха сандвичи с бекон, бисквити и топло кафе.

— Цигари нямаш ли? — попита тя. — Добре де, ще изкарам някак. А как сме по въпроса с дрешките? Или по въпроса с показването на носа? Ами че аз още не съм те виждала! — Тя се протегна, прозя се и се захвана със сандвича.

Очевидно си бе взела душ, препоръчва се след анабиозата, за да се измият люспиците мъртва кожа. А това, което ѝ бе останало като коса, бе стегнала в кърпа. Дендиш с неохота остави кърпата, но изобщо не допусна, че тя ще я използва.

Силви дълго гледа останките от закуската, после започна с назидателен тон:

— Сигурна съм, че всички астронавти са откачалки. Защото нито един нормален човек за нищо на света не би хвърчал дванайсет години за майната си! Значи ясно — ти си откачалка. И след като ме събуждаш, пък не само се криеш, но дори и дума не обелваш, какво да направя аз? Значи ясно — дори и да си бил в ред, самотният живот те е направил откачалка... Виж, ако ти се е приискало малко да разнообразиш самотата си, това го разбирам. Дори с удоволствие бих ти помогнала да правим това-онова. Но от друга страна може да си намислил някаква гадория и сега просто събираш сили. Едва ли, защото вас здравата ви проверяват, но всичко се случва. И тогава какво? Ако ме убиеш, ще те приберат на топло. Ако не ме убиеш, ще те изпея и пак ще те приберат на топло.

Нали ти разказах за моя чичо Хенри. Неговото тленно тяло мръзне сега някъде на неосветената страна на Меркурий. Може на теб тая работа да ти харесва, но не и на чичо Хенри. Много години е сам-самичък, като теб тук, бачка до скъсване. Пише, че като булдозер му се скъсвал задника. Е, може да го затакова този булдозер, но тогава съвсем ще го напъхат в кучи задник. Деветдесет години! Досега е изкарал само шест. Тоест бяха шест, когато излетяхме, не знам колко още са минали. Бас държа, че теб такова нещо няма да те кефи. Може би все пак ще се покажеш да го обсъдим, а?

След пет или десет минути, след целия набор от сърдити гримаси, след мазането на филийки с масло и лепенето им по стените, тя не издържа:

— Върви по дяволите! Поне дай нещо за четене.

За малко Дендиш се отвлече, защото трябваше да прослуша мъркането на бордовите системи, после отново включи люлката.

Толкова пъти не бе му провървявало в този глупав живот, че вече прекрасно усещаше кога е време да брои несполуките си. Когато двете крила на люлката се разтвориха, момичето скочи, но гъвките манипулатори я обгърнаха и я положиха внимателно обратно, затягайки предпазния колан през кръста.

— Козел нещастен! — изкрещя тя, но Дендиш пак не отговори.

Към лицето ѝ се приближи маската на упоителя, тя сграбчи ремъците, започна да ги дърпа отчаяно и да крещи:

— Ти само почакай, аз още не съм се отказала...

Но Дендиш така и не успя да разбере от какво точно не се е отказала, защото упоителят плътно покри лицето ѝ. Пластмасовият пашкул я обгърна, скри първо краката ѝ, после тялото, после лицето и накрая пъстроцветната кърпа на главата ѝ. После черупка затвори люлката и безшумно я мушна в камерата за анабиоза.

„Сбогом, Силви — каза си Дендиш, — и ти се оказа досадна грешка. Може би някой друг път с някое друго момиче...“

Но за разбудването на Силви му трябваха девет години, затова Дендиш не бе сигурен, че ще събере отново смелост. Той си спомни за чичо Хенри, който работи като булдозер по атлантическото крайбрежие на Южна Америка. Спокойно би могъл да бъде на неговото място. Но вместо това Дендиш се беше изхитрил да изкара присъдата си като пилот на космически кораб.

Той продължи да се взира във всичките десет хиляди звезди, които бяха посипани наоколо, като включи външните оптични рецептори — те му служеха за очи. Безпомощно опитваше да се улови за безкрайната космическа пустош с радарите — те бяха ръцете му. А сълзите му изтичаха във вид на потоци от соплата на двигателите му.

Дендиш си представи тоновете жива плът в трюмовете на кораба, които бяха под неговата власт. Онези хиляди женски тела, които можеха да му доставят наслади. Но само ако неговото собствено тяло, като тялото на чичо Хенри, не лежеше на неосветената страна на Меркурий.

Той си представи техните ужасени писъци, на които би могъл да се наслаждава, но само ако имаше възможност да внушава ужас. Той беше готов да заплаче с цяло гърло, но само ако му бяха оставили глас.

ДЖОУЗЕФ ПЕЙН БРЕНЪН ПРОКЛЯТИЕТО НА ВЕЩИЦАТА

С Канъвън се запознах преди двайсет години, малко след като емигрира от Англия. Беше букинист, голям ценител на книгите, затова веднага след като се установи в Нюхейвън, отвори антикварна книжарница.

Малкият капитал не му позволи да захване бизнес в центъра. Засели се в голяма стара къща в покрайнините, където беше и магазинът му. Районът не е населен, но тъй като основният доход на Канъвън е от поръчки по пощата, това нямаше голямо значение.

Често, след като бях работил сутринта над пишещата машина, отивах в книжарницата му и прекарвах там останалата част от деня, забил нос в стари книги. Това ми доставяше удоволствие може би и поради факта, че той никога не се сърдеше, ако си тръгна без покупка.

Имаше малко клиенти и вероятно понякога се чувстваше самотен. Когато оставахме сами, той правеше английски чай и прекарвахме много часове в разговори за книги.

Дори външно Канъвън приличаше на букинист, по-точно — на шарж на букинист. Дребен, леко прегърбен, сини очи, които те гледат доброжелателно през старомодни очила с квадратни стъкла.

Макар бизнесът му да креташе едва-едва, той беше доволен, докато не започна съвсем неочаквано да проявява интерес към задния двор на къщата си.

Зад огромната порутена къща имаше обширна запустяла градина, обрасла в бурени и треволяци. Няколко диви ябълки с почернели стволоче допълваха тъжната картина. Останки от плевник бяха потънали сред храсталаци и плевели. Понякога се изненадвах, че Канъвън не се захваща да подреди градината си, но никога не повдигах този въпрос.

Веднъж, когато не го намерих в магазина, тръгнах по дългия тесен коридор към килера, който използваше като склад и където

опаковаше поръчките. Канъвън стърчеше до прозореца и гледаше към градината.

Отворих уста да го заговоря, но ме спря изражението на лицето му — едно до крайност напрегнато внимание. Беше изцяло погълнат от видяното и по лицето му пробягваха вълни на възхищение, изненада, отвращение, сякаш гледката едновременно и го привличаше, и го отблъскваше. Подскочи от изненада, когато ме видя, после дълго ме гледа като съвсем непознат. Накрая се появи добре познатата добродушна усмивка и очите му приветливо запримигаха зад дебелия стъкла.

— Понякога този заден двор е твърде странен. Ако го гледаш по-дълго, започва да ти се струва безкраен.

Това бе всичко, което каза. Но ако знаех, че това е само началото на една ужасна и страшна история...

След този случай винаги го намирах в килера. Понякога работеше, но много по-често просто стърчеше, втренчен в задния двор. После открих неестественото му поведение, дори когато говорим за книги, сякаш през цялото време мисълта му беше там, в този проклет двор.

Беше ми неудобно да го разпитвам и сега горчиво съжалявам за това.

Търговията му, и без това немощна, съвсем замря. По-страшното беше, че се промени и външно — прегърби се, очите му изгубиха своя блясък и станаха някак трескави.

* * *

Веднъж намерих къщата празна. Нямаше го и в килера. Отидох до прозореца и се загледах в тревите и буренаците, полюшвани от вятъра. Дърветата — като мъртви. Никаква птица, дори пеперуда. Пълно мъртвило.

Нещо в този мъртъв пейзаж обаче страхотно дразнеше любопитството. Сякаш пред мен бяха наредени елементи от непознат пъзел, който аз трябваше да разгадая и да довърша.

После ме облада странното усещане, че дворът, обрасъл в треви, се уголемява, разтяга се в пространството, променя перспективата си;

и че ако потънеш в буренаците, ще трябва да изминеш много мили, преди да стигнеш края.

Обзе ме неистово желание да изляза вън, да нагазя в люлеещото се пъстроцветно море и да вървя, да вървя... И сигурно щях да го направя, ако не бях видял Канъвън.

Той внезапно изскочи измежду тревите и започна да се озърта, сякаш не знаеше къде се намира. Гледаше към къщата си, сякаш я вижда за пръв път. Дрехите му бяха обсипани с тръни и сламки. Като че ли бе изплувал с нежелание и пак ще се гмурне обратно.

Забарабаних по стъклото — обърна се и ме видя. Постепенно изкривеното му лице се отпусна, очите станаха нормални. Тръгна към мен със плахи неуверени крачки, влезе и тежко се отпусна на стола.

— Франк — гласът му сякаш идваше отдалеч, — ще донесете ли чай?

Поднесох чая и той започна да го гълта съвсем горещ, на големи глътки, и дълго време мълча. Разбрах, че едва ли ще сподели нещо, затова се надигнах и на тръгване казах:

— Съветвам ви да не излизате няколко дни.

Кимна, без да ме погледне.

* * *

Мина една седмица, той сякаш беше забравил за задния двор. Но после пак го заварих до прозореца, впил поглед в буренаците.

Реших да го посъветвам. Казах, че губи клиентите си, че от цял месец не е поглеждал в каталога. Че е по-добре да се погрижи за здравето и бизнеса си, отколкото да съзерцава с часове този унил двор. Опитах се да го убедя в абсурдността на такова поведение. Ако съседите разберат, че по цели дни съзерцава тази напълно занемарена градина, ще го помислят за луд.

После го попитах какво се е случило тогава, когато изскочи от градината, обезумял от страх.

Канъвън въздъхна и свали очилата си.

— Зная, Франк, че ми желаете доброто, но в този двор има нещо мистериозно и аз искам да го разбера. Не зная какво е — изменение в перспективата, в размерите... Но каквото и да е, то е явно

предизвикателство. Аз ще стигна до истината. Може да ме смятате за луд, ще бъде жалко, но аз няма да мирясам, докато не разбера истината за това парче земя.

Пак надяна очилата.

— Него ден стоях, гледах през прозореца и изведнъж ме обзе непреодолимо желание да изляза. Нагазих тревата с очакване за приключение. Интересът ми бе превъзбуден. Но скоро всичко това се смени с чувство за потиснатост, с депресия. И когато тръгнах да излизам, аз... аз просто не можех! Зная, няма да повярвате, но аз се бях заблудил! Не знаех накъде да поема... пък и тревата беше много по-висока от обикновено... Когато нагазвате в нея, тя се издига над вас и закрива всичко.

Поклати глава и продължи:

— Може да ви звучи невероятно, но аз се лутах цял час. Дворът се беше разтегнал, беше станал огромен. Сигурно съм се въртял в кръг, защото, честна дума, изминах доста мили. Измъкнах се случайно. Но най-страшното беше, че в същия миг се изплаших, почувствах се напълно незащитен и ми се прииска веднага да се върна обратно! Въпреки страха, въпреки тревогата...

* * *

Тръгнах си от Канъвън доста притеснен и притесненията ми се оправдаха само след няколко дни. Канъвън бе изчезнал. Входната врата бе отворена, както винаги, но него го нямаше — нито из къщата, нито в килера, нито в мазето. Когато погледнах през прозореца на килера, видях тънка връв, която тръгваше от дръжката на вратата и потъваше в тревата. Разбрах хрумването на Канъвън — беше го направил, за да може да се върне обратно.

Реших да го изчакам и се зарових в книгите. Мина повече от час и започнах да се безпокоя. Излязох през вратата и се провикнах. Странно, но имах усещането, че моят призив заглъхна на самата граница с тревите. Повиках го отново и като не получих отговор, реших да тръгна да го търся по въженцето.

В началото вървах леко и бързо, но после стъблата станаха подебели и нагъсто, едва се промъквах между тях.

Скоро ме обхвана някакво чувство за неопределена тъга. Тук, без съмнение, имаше нещо дяволско и нечисто. Скоро видях, че връвта е скъсана и заплетена в бодлив храст. Вероятно Канъвън не го е забелязал и е продължил с откъснатия край в ръка.

Свих шепите си като рупор и закрепях. Викът ми потъна в храсталаците. Изплаших се, но продължих напред. Едва разчиствах пътя си с ръце.

Бях плувнал в пот, главата ме болеше непоносимо. Внезапно усетих, че не съм сам. Косите ми се изправиха — нещо се промъкваше откъм гърба ми. Инстинктивно усетих нечий поглед. Внезапно страхът ми се смени с взрив от ярост. Бях бесен заради Канъвън, проклетия му двор и заради глупостта си. Светкавично се обърнах натам, където се криеше моят преследвач.

Гневът ми премина във вледеняващ ужас.

В сумрака, където светлината трудно проникваше през гъстата растителност, аз видях Канъвън! Беше приклепнал на четири крака — като звяр, който се готви за скок. Беше без очила, дрехите му бяха станали на дрипи, устата му бе закривена в гневно озъбване. От устата му се изтръгна звук, наподобяващ на глухо ръмжене.

Застинах като парализиран. Нищо в погледа на Канъвън не подсказваше да ме е разпознал.

— Канъвън! — прошепнах, когато дойдох на себе си. — За бога, Канъвън, не ме ли познахте?

Отвърна с ръмжене и се изгърби, готов да напада.

Подгонен от див страх, хукнах да бягам. Ужасът на видяното ми вливаше сили, не усещах как стъблата ме бият, как ме шибат листата, как ме пробождат тръните... Всичките ми усилия бяха концентрирани в едно: да се измъкна от тези дяволски треволяци и от чудовището, което ме преследва. Задъхвах се от умора.

И тогава осъзнах, че бягам в кръг.

Накрая успях да се измъкна — пред мен беше открито пространство, а зад него къщата на Канъвън.

В гостната рухнах върху дивана.

Постепенно дишането ми се успокои, но сковаващият ужас не ме напускаше. Споменът за кървясалите, налети с животинска злоба очи на Канъвън, ме убеждаваше, че мозъкът му е напълно разрушен и за него само смъртта би могла да бъде избавление.

Измъчван от лоши предчувствия, повиках полиция. Дългите уморителни разпити ме докараха до нервен колапс. Половин дузина полицаи протършуваха целия заден двор, но не откриха никакви следи от Канъвън. Бяха изнервени и навъсени. Споменаха, че там няма нищо, чувало се само ръмженето на някакво бездомно куче.

Отворих уста да обясня, но успях навреме да се възпра. И без това ченгетата подозираха, че не съм с всичкия си.

После ме предупредиха, че не е изключено да ме повикат за нови сведения, и ме пуснаха да си вървя. Канъвън попълни списъка на безследно изчезналите. Официалната версия: напуснал дома си след пълна загуба на паметта.

* * *

Но мен това не ме успокои.

След шест месеца методично ровене в библиотеката на местния университет успях да открия нещо: заглавието на тъничкия ръкопис от 1695 година беше „Смъртта на Гуди Ларкинс, вещица“.

Според автора, съседите обвинили Гуди Ларкинс, че е превърнала едно изгубено дете в диво куче. Тогава, след Салемския процес, наляво и надясно ловели вещици. Гуди била осъдена на смърт, но вместо да я изгорят, била откарана в някакви блатисти дебри и хвърлена на прегладнелите псета.

Тогава всички чули последния вик на Гуди:

— Да бъде прокълнатата тази земя! И всеки, който стъпи на нея, да стане като зверовете, които ме ръфат!

Проучих стари карти и открих, че въпросното място е било точно задният двор на Канъвън!

Не казах никому нищо. Скоро отново отидох там. Беше студен есенен ден, тревата бе избуяла от дъждовете. Не зная какво ме заведе там — дали чувството за дълг към Канъвън, дали последният проблясък надежда...

Гледах мълчаливо почернелите стволоче на ябълките, притихналите къпинови храсти, вкопчилите се една в друга шипки — и тогава усетих, че ме наблюдават. Въпреки вледеняващия страх, едва се удържах от внезапния и съвсем неестествен импулс да нагазя в

треволяка. Нещо ме викаше неудържимо, нещо ме дърпаше да тръгна, да се метна в тревата, да се търкалям на воля, да разкъсам тези съвсем ненужни парцали от себе си, да ръмжа на свобода в очакване на плячка...

И тогава аз...

ЕДМЪНД КУПЪР СЪДНИЯТ ДЕН

Вече съм възрастен, но споменът за онова септемврийско утро е жив в съзнанието ми. Ден и нощ страшната картина от онзи кошмарен ден е пред очите ми. Не се страхувам да умра, защото тогава — слава Богу! — с мен ще умре и този спомен. Едва тогава ще намеря покой.

Понякога имам чувството, че животът в тази тиха долина на Дарбишир е може би приятен. Особено през пролетта, когато мога по цели вечери да седя пред прага на моята къща. Да не правя нищо — просто да седя, да гледам как слънцето се скрива зад ниските синьозелени хълмове и да слушам веселата гълчава на играещите деца... в очакване да настъпи мракът.

Странно поколение са тези — децата на Тъмното време. В блестящите им очи гори огънят на желанията, а мислите им са концентрирани не върху бъдещето, а върху онова, което те смятат за славно минало — епохата на супермените, митичната ера на могъщите машини, на радиото и телевизията, на реактивните самолети и спортните автомобили...

А през ясните нощи на небето, украсено със светли звезди, все още се виждат блестящите точки на спътниците. Преди няколко дни един от тях излезе от орбитата си, навлезе в плътните слоеве на атмосферата и изгоря с тънка светла диря като обикновен метеор. Така вероятно ще изчезнат всички — един подир друг, докато не остане нищо, което би могло да подсказва за отворената от човека врата към космоса.

Децата обичат да слушат за спътниците, макар да не вярват много-много. Или поне не толкова, колкото аз самият. Като израснал в епохата, когато извеждаха тези спътници, аз ги виждам каквито са — оръдия на унищожението, които търпеливо очакват сигнала (той вече никога няма да дойде), за да изсипят върху планетата ни своя убийствен товар. Има, разбира се, някои малки космически лаборатории, които все още изпращат някакви сигнали към глухата

Земя... А за децата спътниците са само подвижни звезди. И заслужават внимание само защото са изпратени от Великите Праотци.

Великите Праотци!

Колко тъжно е, че само в границите на един живот се родиха и утвърдиха толкова много нови митове. Изглежда хората не могат да живеят без митове. Може би създадените в мъглата на миналата забравя легенди са само смътни отражения на надеждите за бъдещето. Вероятно е така. Вероятно децата създават за себе си идеал, който ще им помогне да преживеят Тъмното време и да изградят свят, в който прогресът ще бъде нещо друго, а не всеобщо самоубийство.

Когато обаче слушам какво си говорят за Великите Праотци, едва удържам горчивия си смях. По някакво чудо винаги успявам поне външно да запазя спокойствие — младите не бива да бъдат разочаровани. Но не мога да забравя, че на планетата, на която някога живееха почти пет милиарда души, днес едва ли има десетина милиона. За мен това е достойна епитафия за Великите Праотци.

Помня ги като хора — обикновени хора в един създаден от тях необикновен свят. Хора с бързи мозъци и лениви сърца; с желание да съграждат — в мечтите, и със стремеж да разрушават — в очите.

Но най-отчетливо си спомням онова ясно септемврийско утро, когато тяхната цивилизация загина. А също и онези няколко страшни дни подир това. Дните, в които човешката раса потъваше във водите на Лета...

Беше ясна утрин и слънцето разпиляваше своето злато над поля, планини и градове. И въздухът бавно разнасяше възхитителните аромати на тревите.

Него ден току-що ме бяха изписали от болницата след лека операция. За мен този ден беше още по-прекрасен — след две седмици в сумрака на болничната стая ми се струваше, че всичко наоколо виждам за пръв път.

Помня — посрещна ме жена ми Джустина. Още се радвахме, че ме бяха изписали точно преди рождения ѝ ден. Щеше да направи двайсет и пет. Взехме такси за къщи и си спомням спора ни: аз исках да пресечем парка пешком, пък тя се страхуваше, че все още съм твърде немощен. Но аз успях да се наложа. Не исках да пропусна великолепната сутрин. Вървахме бавно, хванати за ръка. Аз наистина

не бях се възстановил съвсем и макар лекарите да бяха доволни от операцията, не биваше да се изморявам.

След около двацет минути стигнахме до парка. Вече бях се поизморил, затова седнахме на пейка да си поема дъх. Не само ние се радвахме на прекрасната сутрин — деца щъкаха насам-натам под бдителните погледи на майките си, старци мижеха срещу слънцето, отпуснати и спокойни...

На около двеста ярда от нас забелязах малка групичка хора, насъбрали се в средата на алеята. Вероятно разглеждаха нещо, паднало на земята. Не им обръщах внимание, докато един от тях не се отдели и не хукна към изхода на градината. След малко в далечината се чу безумният вой на кола „Бърза помощ“.

— Вероятно нещастен случай — каза Джустина. — Ако искаш, бихме могли...

— Не, скъпа — възразих, — по-добре се грижи за своя собствен болник. Там има достатъчно хора, ще направят каквото трябва.

Линейката вече бе влязла по широката централна алея.

— Сигурно е ужасно да постъпиш в болница в такъв прекрасен ден — прошепна Джустина, докато гледахме как линейката бързо приближава към тълпата.

— Така е — съгласих се аз. — Може пък и да не е нещо сериозно. Сигурно някое старче се е подхлъзнало на обелка от банан...

И точно в този миг цялата естественост на септемврийското утро се спуска като продупчен балон. Линейката неочаквано свърна от алеята и сякаш управлявана от пияни ръце, се устреми по тревата към един голям дъб. Грохотът на удара буквално разлюля обляния от слънцето парк.

— Господи Боже, какво... — и думите замръзнаха на устните ми.

Едно момиченце — на седем, не повече, което играеше край съседната скамейка, започна да плаче, а малко след това да повръща неудържимо. Крехкото ѝ телце се тресеше и бълваше всичко от стомаха.

Джустина скочи към детето. Не бе направила и две-три крачки, когато момиченцето рухна на тревата в пристъп от трескави конвулсии.

Изправих се и с вдървени от уплаха крака тръгнах към навелата се над детето Джустина. Джустина започна да развързва връзките на

жакетчето ѝ; опитах са да приклепна до нея, но ме преряза остра болка в мястото на току-що свалените конци.

Стоях и гледах безпомощно детето, изгубило съзнание. От нослето ѝ се стичаше слуз, по устните пропълзя пяна. Джустина стискаше ръчичките ѝ. От време на време момичето въздъхваше тежко, сякаш в прегръдките на ужасен кошмар.

— Какво ѝ става, скъпа? — попитах Джустина, когато ме погледна с тревога. — Трябва да повикаме помощ.

Опитвах се да успокоя Джустина, че вероятно момиченцето се е изплашило от катастрофата на линейката, но не успях да събера изречението си. На около четирисет ярда възрастен мъж се бе прегънал надве — явно повръщаше. Близко до него млада жена бе паднала от пейката и се тресеше от конвулсии като при епилептичен припадък. Майка тичаше на помощ към момченцето си, което изглеждаше толкова зле, че дори нямаше сили да заплаче. Но както тичаше, буквално пред очите ми, рухна върху тревата, сякаш покосена от страшни болки.

И така бе навсякъде наоколо. С ужасяваща внезапност паркът се бе превърнал в кошмарно бойно поле, на което някакъв невидим противник изстребваше всички наляво и надясно, светкавично и безмилостно. Само допреди секунди най-важното в моя живот бе да седя на скамейката и да се грее на слънцето в топлия есенен ден, но сега...

Помислих си, че вероятно съм полудял. В ушите ми прозвънна някакъв странен звук, като вой, в първите секунди дори не разбрах откъде... Необикновено нисък и едновременно пронизителен, при това сякаш запълнил целия свят. После осъзнах — идваше от хората!

Джустина ме гледаше с широко отворени от ужас очи. Искях да я успокоя, но какво можех да кажа?!

— Скъпи! — закрещя тя. — Какво става?

Просто гледах безпомощно. Слабостта, която усетих на излизане от болницата, ме удари като цунами.

Момиченцето помръдна, отвори очи и изненадано загледа Джустина.

— Къде е мама? — разплака се то. — Лошо ми е, искам...

— Мама сега ще дойде — рече Джустина. — Съвсем скоро. Ще си при нас, докато...

Но изведнъж малкото телце се изви на дъга. Всичко продължи не повече от минута. Конвулсиите се смениха със суха кашлица. Детските пръсти започнаха да ровят в пръстта. Не можах да понеса лицето ѝ, изкривено от болка и ужас, затова се извърнах.

— Трябва да се махаме — казах отчаян. — Това е някаква дяволска епидемия. Трябва да се измъкнем...

— Няма да я оставя! — късо отвърна Джустина. — Просто не мога!

Беше клекнала над падналото отново в безсъзнание дете и редеше на ухото му някакви утешителни безсмислени думи, галеше я по главата, опитваше да изправи вдървените от конвулсиите пръсти...

— Но ние не можем да ѝ помогнем — възразих аз.

Чувствах се като изцеден. Дори не предполагагах колко прави са били лекарите, когато ме изписваха — бях съвсем немощен, имах чувството, че участвам в експеримент по оцеляване.

— Скъпи — каза Джустина. — Изглеждаш направо ужасно! Почакай, ще изтичам да позвъня.

Бог знае защо, но не осъзнавах, че да се иска помощ сега е пълна загуба на време. Вероятно тълпи от хора атакуват телефонните кабинки, пък и отсреща не отговарят...

И никога повече няма да отговарят!

— Не трябва да се разделяме — казах със сетни сили, когато Джустина ми помогна да се излегна на тревата. — Каквото и да се случи, не трябва да се разделяме!

Не бях на себе си. Повдигаше ми се, но с всички сили се въздържах да не повърна. Дори се опитвах да се усмихна.

— Може и аз да съм заболял...

В този миг момичето престана да кашля и отвори очи. Явно не ни виждаше.

— Извинявай, мамо — едва доловимо каза то, — аз никога повече...

И погледът ѝ угасна. Лицето ѝ стана празно и студено. Беше мъртва.

Джустина заплака, прегърна я и започна да я люлее, сякаш очакваше да я съживи.

— Пусни я! — изкрещях. — Пусни я!

— Но...

— Дявол да го вземе, веднага да изчезваме! — усещах как ме обхваща паника. — Трябва да се махаме веднага, дори ако трябва да пълзим!

Но вече беше късно.

Джустина ме погледна някак странно, сякаш с молба и... и тогава нещо в нея се скъса, тя започна да се тресе, да се гърчи и само след секунди падна съвсем омаломощена.

Лежах безпомощен и я гледах. Усещах всеки неин гърч като свой. Като всички останало, тя бързо се превръщаше от човек в изтерзано от болка животно. Една мисъл ме преразя като нож: да се помоля на Бог да дари на Джустина бърза и лека смърт.

Изпълзях до нея и се опитах да я прегърна. Но конвулсиите ѝ бяха толкова силни, че не можех да я удържам. Целият парк бе само фон на тази моя трагедия. С крайчеца на окоото виждах как все нови и нови падаха по тревата като посечени, как се мятаха в паника... Но това изобщо не ме вълнуваше.

Нищо друго не можеше да има смисъл, щом Джустина умираше. Прекрасен есенен ден, слънцето все така гледаше безгрижно през прозрачната пелена на облачетата — но към един свят долу, превърнал се в кошмар. Крехката ципа на човешката цивилизация, на човешката гордост се изпаряваше и ние, разумът на тази планета, бяхме жалки и безпомощни като насекомите, пръскани от градинар, за когото те порано дори не са подозирали.

Но в този момент бях твърде слаб, че да задавам въпроси от типа „как?“ и „защо?“. Нищо нямаше смисъл, освен едно — Джустина умираше.

Гледах я и времето изгуби своя смисъл. Секундите ставаха минути, минутите — дни. Самата вечност оставяше следите си върху деформираното от болка лице на Джустина.

За кратко дойде в съзнание.

— Върви си... — прошепна и отново се раздруса от сухата кашлица. — Моля те... моля те, върви си... скъпи... Не искам да ме виждаш такава.

Нямаше смисъл. Дори и да исках, не можех да мръдна. В мен нямаше енергия, само ужас и болка.

Умря не като момичето. Не тихо и спокойно, а по време на жесток пристъп на конвулсии. Тялото ѝ внезапно застина, мускулите ѝ

се отпуснаха. Лежеше жалка и неугледна, като паднала скулптура на авангардист.

Гледах лицето ѝ, спомнях си как се усмихваше, как светеха очите ѝ от радост и любов. Онова, другото изражение не можеше да бъде човешко.

Седях твърде дълго. Дори да не бях след операция, струва ми се, че издържах повече, отколкото би могъл да издържи здрав човек, без да изгуби разсъдъка си. Слънцето светеше все така ярко, но около мен бавно и неизбежно се свиваше черен кръг. Ставаше все по-малък, а аз дори и не помислях да се съпротивлявам. Просто молех Господ тази тъма да бъде вечна, за да донесе със себе си даровете на пълното забвение.

Но не ми бе съдено да получа тези дарове. Бил съм в безсъзнание не повече от девет-десет часа. Когато дойдох на себе си, мигом усетих нетърпим студ и остри болки в корема — там, където бяха шевовете. Отворих очи. Слънцето се бе спуснало на хоризонта и по парка бяха налягали причудливи сенки.

Чух нечии гласове. За един блажен миг бях сигурен, че просто съм се събудил след някакъв кошмарен и невъзможен сън и че светът си е по старому цял и недокоснат. Но после видях Джустина и кошмарът се превърна в реалност.

И въпреки това чувах нечии гласове. Седнах. Болката отново заигра в корема и гърдите ми. Помислих си, че пак ще изгубя съзнание. Но после сякаш болката утихна и видях наблизко джип, около него стърчаха войници. Стори ми се, че броят труповете. Май се видяхме едновременно. Гласовете, които чувах, идваха от включеното в джипа радио.

Исправих се и с люлееща се походка тръгнах към джипа. Едно войниче ме гледаше сякаш съм призрак.

— Господи! Ти си оживял?

— Да, но какво беше това? — едва промълвих дрезгаво. — Оцелях, но предпочитам да бях умрял...

— След време няма да мислиш така — изглежда искаше да ме утеши.

— Едва ли. Жена ми умря пред очите ми.

— Тъй ли?... Знаеш ли какво ще ти кажа, приятелче. В самия център на Лондон жена ми и петте ми деца... Атомна бомба, около

пладне... Разбираш ли?

Гледах тъпо осеяния с трупове парк.

— И как... как е могло да се случи?

— Диверсия. Едновременно в трийсет града. Или горе-долу толкова. Някакви мръсници са разпиляли този боклук...

— Какъв боклук?

— Бактерии. Биологично оръжие — и се усмихна зловещо. — Тези нещастници са жертви на модифицирани бактерии на ботулизма... Но на различните места са използвали различни видове инфекции...

Опитвах се да схвана нещо.

— Значи войната е започнала? — попитах накрая.

— Дълго си спал, старче — и се захили тъжно. — Войната вече завърши. Когато разбрахме, че сме обект на нападение, минахме в атака... мамицата им разгонихме, всички бойни глави влязоха в работа... Сега и двете страни броим жертвите. Най-кратката война в историята на човечеството. Ето, слушай...

Той отиде до джипа и усили радиото.

„... според радарната защита, през последните два часа противникът не е изстрелял нито една ракета. Предполага се, че вражеската територия е пострадала не по-малко. Използваните от нас ракетни химически и масирани ядрени удари вероятно са неутрализирали напълно настъпателния потенциал на противника. Трябва обаче да се отбележи, че все още може да се очакват отделни атаки от изолирани автоматизирани пускови системи, макар в ограничен мащаб. Според приблизителни оценки, загубите и от двете страни са около деветдесет процента от гражданското население, но цифрите все още се уточняват.

Информация за всички, останали живи: известяваме, че в страната действа централизирано военно ръководство, притежаващо сили и средства за реорганизация. В края на това съобщение предлагаме списък на сборните пунктове

за всички оцелели граждански лица. Но лицата в зоната с радиоактивно замърсяване...”

Войникът изключи приемника. Едва тогава забелязах, че дулото на автомата му е насочено към гърдите ми.

— Писна ми да броя мъртъвци — извини се той. — Имаш ли документи? Наредено е да проверяваме всички оцелели.

— Глупости! Нима приличам на терорист?

— А как изглеждат терористите? — равнодушно запита той. — Та питах за документи.

Като видях, че пръстът му е на спусъка, започнах трескаво да ровя в джобовете си.

— Имам болничен лист и шофьорска книжка. Стават ли?

— Хвърли ги в тревата и направи две крачки назад!

Прегледа документите ми и изглежда остана доволен.

— Дръж ги, старче — и ми ги върна. — И какви са ти намеренията?

— Все още не съм...

— Ако нямах униформа — каза той замечтано, — знаеш ли какво бих направил... Щях да намеря една голяма кола, да я наблъскам догоре с кльопачка и пиене, и да духна!

— И къде?

— Някъде, където няма такива — и обгърна с жест купчините от мъртви тела. — Когато започнат да гният, ще трябва противогаз и огнехвъргачка. В сравнение с това старицата чума е просто дребна шарка. И всички градове са такива. Грабваш си останките и бегом... ето какво бих направил на твоето място.

Няколко секунди размишлявах над предложението му.

— Ще ми помогнеш ли да погребва жена си? Сам няма да мога.

В отговор той се захили цинично.

— Абе ти да не си откачил?! Четирисет и пет милиона мъртви, още толкова са на път... Пък той решил да погребва жена си, моля ви! Изчезвай, докато все още можеш! Ако някой от командирите ми те види, бас държа, веднага насила ставаш доброволец в армията. Едва издържаме...

Гледах го и не знаех какво да правя. Събитията се развиваха по-бързо, отколкото моят мозък можеше да ги възприема. Вече живеех в епоха, когато да се оцелее означава да се извърши нещо твърде подозрително. За броени часове човечеството рухна до стъпалото на варварството.

Направих няколко крачки и се обърнах към войника.

— Каква беше тази бактерия?

— Някакъв възбудител на ботулизма, приятелче. Супер история, нали? Е, ако ти имаш имунитет... Но по-добре не се бъзикай със съдбата си.

Благодарих му и поех към изхода на парка, опитвайки се да не обръщам внимание на планините от трупове. Просто вървах и вървах. Без да знам накъде. По улиците също имаше планини от трупове. В сумрака на есенната вечер не изглеждаха толкова ужасни. Понякога дори успявах да си втъпя, че те просто са се излегнали да отдъхнат подир някакъв щур празник.

Да, страхотен празник. Коронацията на *Botulinus Rex*!

На пазара, сред останките от домакини, явно тръгнали с чанти за покупки, видях тялото на старец. Във вече вдървената си ръка стискаше прът, на който бе окачено изпокъсано парче плат.

Все още беше достатъчно светло и успях да разчета написаното:

„Покайте се, идва Съдният ден“

Опитах се да си представя дали е осъзнал колко бързо се е сбъднало предсказанието му. Интересно — включвал ли е и себе си в групата на подсъдимите?

С особено чувство за неловкост освободих плаката от студените ръце на стареца, загърнах с него гърдите и лицето на злощастния пророк — нещо като парцалив книжен саван.

Продължих нататък като робот, опитвайки се да не мисля накъде всъщност отивам.

Събитията от онази нощ помня смътно. На сутринта открих, че спя на скамейка в църква. Разбира се, можех да се излегна във всяко от милионите празни легла в този град, включително и в онова, в което доскоро спяхме с Джустина, но... но кой знае защо краката ме бяха

довели до църква. Наистина е странно, защото никога не съм смятал себе си за религиозен човек.

Може би защото в църквата не бях сам. Мнозина, вероятно под усещането на греховност, по някакъв неразбираем призив се бяха събрали в този храм. Трима-четирима мъже, няколко жени, повечето с деца на ръце... А до олтара се бе свило на кълбо момченце на около седем, което очевидно беше ничие.

Беше пак ясно и топло утро. Лъчите, проникващи през ниските сводести прозорци, подсказваха, че е най-обикновен есенен ден. Но ако някой отстрани можеше да прецени по лицата ни, можеше да разбере, че колкото и ясно да свети слънцето, над планетата се е спуснал мрак.

* * *

Като гледам изминалите петдесет години, стола пред прага на моята къща, долината пред мен, гълчавата на играещите дечица... Да, гълчавата на децата от Тъмното време. Чувам ги да си бърбят за Великите Праотци. За хората като богове. Тяхната цивилизация се простираше от единия край на света до другия, а потомците им сега живеят на малки разпокъсани племена в един убийствено тих и празен свят...

Чувам ги да говорят за Великите Праотци, за хората от моето поколение, властелините на големите машини, и разбирам, че вече по никакъв начин не можеш да различиш мита от реалността. Впрочем, вероятно и не си струва да го правиш. Децата имат нужда от герои, точно както възрастните не могат да живеят без идеали.

Пък и знаеш ли. Може би хора, които могат да извеждат спътници, да изучават обратната страна на Луната, да мечтаят за овладяване на космическото пространство — може би такива хора наистина са велики. Просто нашият прогрес е имал не само светла, но и тъмна страна.

Светлина и мрак, мъжество и страх, величие и лудост — извечният конфликт на елементарните начала в загадъчната човешка природа...

Може би това Тъмно време някога ще свърши. Може би духът на расата ни е такъв, че човечеството отново ще се възроди от пепелта.

А аз... Аз съм последният представител на онази раса в тази долина. Аз съм последният, който помни Великите Праотци такива, каквито бяха в действителност.

Аз съм тяхната епитафия.

НОРМАН СПИГРАД ПРИНЦИПЪТ НА СИНХРОНА

За пръв път Джо Ендърби забеляза, че се случват странни неща, когато котаракът му неочаквано изрази мнение по повод една статия в сутрешен вестник. Никога по-рано котката на Джо Ендърби не бе правила това.

Тук, разбира се, има нужда от пояснения. Ендърби, дребен чиновник в малка застрахователна компания, имаше навика след закуската и преди тръгването за работа да прегледа сутрешния вестник. И да коментира гласно прочетеното с примерно такива фрази: „Това вече е голяма умнотия!“, „Само това ни беше кусур“, „Абе този да не е превъртял?!“ и други от този род.

Онази сутрин, когато започна всичко, Ендърби се беше изтегнал на дивана, а Мелхидес — едър сиво-черен котарак — се беше свил на кълбо върху коленете му. Ендърби, разбира се, четеше вестника. Като прочете отчета на един сенатор на САЩ (името му няма да бъде разгласено) по въпросите на външната политика, той промърмори: „Абе това момче да не е превъртяло?!“

И тогава котаракът достолепно и категорично кимна с глава.

Като се изненада от забавното съвпадение, Ендърби попита Мелхидес с усмивка:

— Ти също си на мнение, че сенаторът е превъртял, нали?

Котаракът пак кимна. Съвсем озадачен (къде се е чуло и видяло котарак да кима в отговор, независимо какъв е въпросът), Ендърби пак се обърна към животното:

— Хей, приятел, да нямаш проблеми? Искаш ли да те пусна навън?

Този път котаракът поклати глава в знак „не“.

Ендърби отново заби поглед във вестника и зачете мнението на известен педагог (неговото име също няма да бъде оповестено), според който „студентите радикали са истински фашисти; от тях направо вони на омраза към цялата полицейска каста“. Ендърби прокоментира:

— Да виждаш тук капчица смисъл?

Той вероятно не би обърнал внимание на факта, че разговаря сам със себе си, ако не бе обърнал внимание на факта, че котаракът клати глава.

— Дявол да го вземе! Ама ти наистина ли разбираш какво ти говоря?

Котаракът кимна.

„Това вече е прекалено! — помисли си Ендърби. — Аз май съвсем съм се скапал от работа.“ Помисли си дали не трябва веднага да посети психиатър, но после реши все пак да отиде на работа, а лекаря може да посети и надвечер.

По пътя към службата Ендърби включи радиото и започна бързо да превключва бутоните в търсене на нещо, което си заслужава да го заслушаш. „И тогава генерал Грант заповяда“ (щрак). „Всички трябва да бъдат изстребени“ (щрак). „И за какви грехове ме удряте с камъни? И те му рекоха: за туй, че никакво добро не си натворил, те бием“ (щрак)...

Четвъртата станция излъчваше мека успокояваща мелодия. Няколко минути по-късно Ендърби бе изхвърлил от главата си мисълта за странните съвпадения. Мелодията свърши и преди да започне следващата, водещият разказа някакъв виц, в който се споменаваше за „самолети в триъгълно ято“. Точно в този момент Ендърби забеляза, че встрани от пътя тича глутница помяри — глутницата също имаше клиновидна форма.

На работното място всичко си мина нормално. Само дето с телефонните позвънявания ставаха някакви странни номера. Първи на телефона на Ендърби позвъни някой си господин Денвър от Кливлънд, а втори — господин Кливлънд от Денвър. Докато разговаряше с втория, Джо по погрешка каза: „Господин Денвър“, клиентът веднага го поправи: „Не, не фамилията ми е Денвър, а звъня от Денвър! Вие сте крайно невнимателен!“

Трети позвъни някой си господин Дейтън от Бъфало. Като свърши с него, Ендърби не издържа: „И сега какво?! Ще се обади господин Бъфало от Дейтън ли? Само индианец може да има такава глупава фамилия.“ И сбърка. Обаждането наистина беше от Дейтън. Но звънеше не индианец по фамилия Бъфало — звънеше руснак с име Биков. Това се оказа последната капка. Ендърби едва изчака господин

Биков да свърши, и веднага заразпитва колегите си дали са имали странни обаждания.

Оказа се — да. На един позвънили шест пъти — три от град Вашингтон и три от щата Вашингтон, шестимата клиенти били мъже и всичките на име Джордж. Друга чиновничка, току-що завърнала се от отпуска в Мексико, каза, че разговаряла по телефона пет пъти, като и в петте случая клиентите говорели с мексикански акцент. На трети колега три пъти сгрешили номера му с номера на полицията, а три пъти номера му объркала самата полиция.

Ендърби позвъни на психиатър и се записа за прием още по обед.

* * *

Като му разказа за всички произшествия, Ендърби попита доктор Визелхауз:

— Можете ли да намерите някакво обяснение на тези неща?

— Позволете един въпрос — започна докторът. — Когато котаракът реагираше на вестникарските статии, неговото мнение винаги ли съвпадаше с вашето?

— Дааа... Струва ми се, да.

— Значи котаракът ви е реагирал така, както вие бихте искали? Казано иначе, държал се е като грижлив наставник?

— Според мен...

— Така — отсече докторът. — Очевидно е: вие страдате от инфантилизъм и във всичко търсите подкрепа и одобрение. Това предизвиква халюцинациите ви.

Когато Ендърби излизаше от кабинета, сестрата в приемната разговаряше с клиент на име Коткийн.

* * *

Вечерта при Ендърби за кратко прескочи старият му приятел Сам Никол и двамата се захванаха да обсъждат случките през деня. Никол напълни лулата си с много ароматичен вносен тютюн, миризмата на който прогони котарака. Ендърби се възхищаваше от своя приятел като

енциклопедия от всевъзможни, понякога дори най-необичайни познания; точно затова и го попита как би обяснил тези странни събития.

Съсредоточен в дима на лулата си, Никол призна:

— Знаеш ли, и на мен ми се случи нещо твърде необяснимо. В началото реших, че е просто съвпадение, а нещата вероятно се свеждат до проявите на синхрон.

— На какво?

— На синхрон. Такива случаи ние наричаме просто „съвпадения“, но това обърква нещата. Това не са случаи и не са случайности. Протичащото в определено време събитие е свързано с всичко, което протича в същото това време.

— И какво имаш предвид?

— Има такава идея, лежи в основата на китайската книга за пророчества „Ай Чин“. Хвърляш едни пулове, после отваряш книгата на съответната страница. Защото падането на пуловете е свързано с онова, което те притеснява и тревожи в момента на хвърлянето.

— Добре. А какво кара в едно и също време да се случват най-различни неща? — попита Ендърби.

— Ааа — и Никол вдигна назидателно пръст, — ето къде е грешката. Ти все още търсиш причината извън самите събития. Когато ти задаваш въпрос и твоят котарак ти кима, ти си представяш нещата така: моят котарак се е сдобил с разум и разбира въпросите ми. Като онези хора, които смятат, че съвпаденията са не просто съвпадения, а някакви „знамения“ на човекоподобен Бог, който надзирава цялата вселена. Тези, които се опитват да намерят опора в живота, отварят Библията където им падне — те разсъждават по същия този начин. А онези китайци, които търсят съветите на „Ай Чин“, не мислят така. Същността не е в някакъв Разум, който управлява вся и всьо, изобщо не е в някаква причина, тъй като в „сега“ няма причина. Синхронността е толкова фундаментален принцип в природата, колкото и причинността.

Сам помълча известно време, след това продължи с размишленията си:

— Вероятно ролята на двата принципа се променя в зависимост от времето и мястото...

— Какви два принципа?

— Първо, принцип на причинността: резултатът има причина и е нейна последица. Второ, принцип на синхронността: свързаните събития протичат едновременно. Древните са твърдяли, че в пространството отгатък Луната не съществуват такива неща като „случай“ или „съдба“. Че в различните части на вселената действат различни закони. Тъй като ние се отказахме от възгледите на Аристотел и Птолемей за мирозданието, сега се стремим да се самоубеждаваме в противното — че вселената е единна и навсякъде управляват едни и същи закони. Ами ако грешим? — Никол постави на масата отдавна загасналата лула. — Земята се премества. Вероятно сме влезли в такъв участък от космическото пространство, където синхронността има по-голямо значение от причинността. Става ясно, че определяните от причинността закони, по които се управляваше досегашната история на Земята, вече не са приложими там, където сме сега.

— Интересна идея — рече Ендърби. — А случайно да знаеш как тя може да бъде проверена?

— Ако съм прав, вероятно са се променили някои базови физически константи. Тоест тези, които *досега* бяха базови... Може да са се случили и други странности, за които ще научим.

Ендърби включи телевизора. Първата произнесена дума „котка“ прозвуча точно в този момент, когато Мелхидес измяука от вратата да бъде пуснат на улицата. Ендърби пушна котарака, седна и се заслуша. Водещият вечерната емисия новини наистина спомена, че учените от много изследователски лаборатории са забелязали безпричинни неточности в работата на уредите и съоръженията; например ампермерите и волтмерите давали абсолютно произволни показания.

Нито Ендърби, нито Никол познаваха физиката толкова добре, че да се оправят в текста на коментара. Впрочем, ако се съди по гласа и мънкането, водещият разбираше дори още по-малко.

Следващият сюжет от програмата се отнасяше за пътните катастрофи — броят им нараснал невероятно. „И тези произшествия — продължаваше да напompва напрежението дикторът, — водят наистина до една общонационална КАТАСТРОФА...“

Но не успя да завърши фразата. В пълен синхрон с произнесената дума той изчезна, заедно с цялата студия и всички зрители. Включително Ендърби и Никол.

РОБЪРТ АРТЪР ШЕГАДЖИЯТА

Идеята бе на Бредли. Нощта беше тъмна и в неприветливата стаичка в управлението, където се събираха репортерите на полицейския участък, Бредли от „Експрес“ се бе уморил да играе стад покер на три ръце и чакаше нещо да се случи.

— Слушайте — каза той, хвърляйки картите на масата, — хайде да си направим шега със стария Поуп.

Поуп Хендерсън беше нощният служител в моргата в сутерена на сградата. Беше муден човек над седемдесетте, а мислите му се движеха по-бавно дори от тялото. Би трябвало да се оттегли от общинска служба години по-рано, но пенсията не му стигаше да посреща семейните си задължения, сред които и съпруга инвалид. Тъй като работата не беше трудна, неговите началници пренебрегнаха възрастта му и му позволиха да остане.

— Каква шега? — попита дългучът Фарнес, който правеше криминалните репортажи за „Рикорд“.

Бредли обясни, а Фарнес поклати неодобрително глава.

— Това не ми харесва — каза той. — Остави стария Поуп на мира. Умът му не е много бистър.

Но Бредли не се обезкуражаваше толкова лесно. Беше непоправим шегаджия и имаше репутацията на човек, който измисля оригинални остроумия. За него имаше значение шегата, без да го е грижа за кого се отнася. Той продължи да спори и накрая Фарнес, който мразеше препирните, отстъпи. Морган, сговорчивият репортер от „Кроникъл“, който бе на две чашки, вече беше дал съгласието си. И така тримата се отправиха надолу по стълбите към голямото мрачно помещение на моргата, където Поуп Хендерсън седеше в мъничкия си офис и чакаше свършването на дежурството. Не четеше — беше силно късоглед. Дори не слушаше радио. Просто седеше и чакаше да свърши смяната му.

Покрай една от стените на главното помещение имаше двадесет камери с размери около осемнадесет на двадесет и четири инча — достатъчно големи да поберат възрастен човек, при условие, че няма намерение да се обръща. И, разбира се, никой от заемащите тези камери не го правеше. Те се охлаждаха до много ниски температури и тъй като градът беше голям, с много жертви при инциденти и неидентифицирани смъртни случаи, повечето от тях обикновено бяха ангажирани.

— Поуп — каза Бредли, — ние искаме да видим номер единайсети. Току-що получих ценно сведение, че това може да е изчезналият нюйоркски банкер.

— Номер едиинайсет ли? — попита Поуп. После бавно стана и ги поведе покрай редицата от камери. Той отвори резето на малката вратичка, белязана с цифрата „11“, и изтегли докрай навън плъзгащата се плоча. Върху нея лежеше тяло, покрито с чаршаф. Бредли отметна чаршафа и се престори, че изучава лицето.

— Като че ли е той — кимна репортерът. — Да, сър, лицето на трупа отговаря на описанието. Вземи архива за този човек. Ще го направиш ли, Поуп?

— Разбира се, господин Бредли. — Дежурният в моргата се обърна и бавно се отдалечи.

Бредли намигна на Фарнес, който последва Поуп Хендесън в стаичката му. Щом се скриха от поглед, Бредли и пийналият Морган се заеха с подготовката на шегата.

Фарнес задържа Поуп в стаичката, преструвайки се, че уж чете внимателно документите за достъп до номер 11, докато не влезе Морган.

— Не си прави труда, Поуп — каза той, едва сдържайки смеха си. — Мисля, че е станало грешка. Можеш да прибереш отново документите на номер единайсети. Хайде, Фарнес, да се върнем обратно и разиграем още няколко раздавания.

Двамата репортери се оттеглиха зад завоя на коридора и зачакаха. Поуп методично и търпеливо постави документите обратно в папката. После със същите бавни движения на човек, който чака края на живота си по време на работа, се отправи обратно към голямото помещение на моргата, към отворената камера с изтеглена навън плоча и покритата с чаршаф фигура. Беше почти до нея, когато чаршафът се

размърда. Изпод него се чу театрално изпъшкване. После покритата фигура бавно се изправи до седнало положение, а бялата тъкан се свлече от лице, което в полумрака късогледият старец не можа да разпознае — беше на Бредли.

— Къде се намирам? — попита глухо репортерът. — Какво... сте... направили... с мен?

Поуп Хендерсън спря несигурно, взирайки се, а Бредли повдигна ръка и посочи към него.

— Ти! — произнесе напевно той. — Ти... си... се... опитал... да... ме... убиеш!

Всичко беше твърде грубо, както повечето примитивни шеги на Бредли, но то трябваше да впечатли един старец, чийто мозък бе помътнял от възрастта. Резултатът, от гледна точка на Бредли, бе напълно задоволителен. За момент Поуп Хендерсън остана като вкопан на мястото си, дишайки тежко. После се обърна и влачейки крака по най-бързия начин от двадесет години насам, се отправи към стълбището.

— Боже мили, той е жив! — изпищя Поуп. — Той е жив! Възкръсна! Сержант! Сержант Робъртс! Ела бързо! Един от трупите възкръсна!

Той мина задъхан покрай Фарнес и Морган, като изкачваше с мъка стълбите към сержанта от нощно дежурство. Хилейки се от удоволствие, Дейв Бредли скочи от плочата, отхвърли настрана чаршафа и затвори с трясък вратичката.

— Елате, приятели — изхриптя той, задавяйки се от смях. — Давайте нагоре по другото стълбище, преди сержантът да е слязъл. Язвата му го прави най-злонравният в щата и страшно ще се ядоса!

Вече се бяха върнали в помещението за журналисти, когато чуха дежурният в моргата да се връща по коридора с мускулестия раздражителен сержант. Старият Поуп продължаваше да ломоти почти несвързано:

— Изправи се до седнало положение, сержанте... Казвам ти, остана да седи, да се вира в мен и...

Гласовете замряха, когато двамата поеха надолу по стълбите към моргата. Бредли се облегна назад и се затресе от смях. Морган се захили неловко, после млъкна. Фарнес, който вече се ядосваше на себе си, че се бе съгласил да участва, запали цигара и после отново я загаси.

Три минути по-късно дебелият сержант вече се връщаше по коридора. Той се спря отвън и ги погледна гневно.

— Неколцина шутове, а?! — изрева той. — Истински смешници от Фънивил!

И тъй като си знаеше колко далеч би могъл да стигне в своето недоволство към пресата, закуцука бавно към кабинета си.

— Видяхте ли лицето на сержанта? — попита Бредли, разтресен от смях, както винаги, от собствените си шеги. — Кипнал е от яд. Той... Какво ви е, момчета? — спря се той, когато забеляза, че Морган и Фарнес не реагираха. — Не можете ли да се засмеете на една шега?

— Аз излизам — обяви Фарнес на всеослушание и се пресегна за шапката си. — Ако позвънят от отдела, кажете им, че правя проверка по една история.

Той излезе.

— Кисел човек — изсумтя Бредли.

Морган, постепенно изтрезнявайки, сви рамене.

— Може би, в края на краищата, това не беше добра идея — каза. — Аз също мисля да изляза, да пийна едно набързо и да се прибера у дома. Бездруго вестникът е приключил.

И също излезе. Дейв Бредли направи гримаса. После извади една пура, отхапа края ѝ и го изплю на пода.

— Мразя хората, които не разбират от шеги — промърмори той и палеше пурата си, когато Поуп Хендерсън се дотътри до вратата и погледна вътре.

— Не трябваше да правите това, господин Бредли — каза служителят, както винаги спокойно и без укор. — Отрази ми се зле, но все ми е едно. Работата е, че вие ми създадохте неприятности със сержант Робъртс. Той продължава да се оплаква от мен, а сблъсъкът ми с него сега го накара истински да побеснее. Когато слязохме долу и открихме всички трупове по местата си, той първо рече, че нещо ми се е привидяло. После, когато му казах, че вие, момчетата от пресата, току-що сте били в моргата, той предположи, че това е една от вашите шеги.

Поуп направи пауза, за да си поеме дъх, впил поглед в Бредли, но без омраза. Бредли запали пурата си със сложна церемония.

— Той каза, че ако се хвана дори само на още една шега, или направя само още една грешка, ще се погрижи да бъда пенсиониран —

завърши служителят. — А аз не мога да се пенсионирам. Тези пари ми трябват. Тъй че, господин Бредли, моля ви, без повече шеги.

Той постоя още няколко секунди, после се отдалечи, тътрейки нозе. Дейв Бредли сви рамене, пусна кръгче дим и се пресегна за телефона.

— Редакцията на „Експрес“? — каза той. — ... Бредли. Тук всичко е спокойно. Вестникът приключи ли? О'кей, прибирам се. Не ме търсете до утре.

Затвори телефона, пусна кръгче дим и излезе.

Навън, на тъмната студена улица, той се разколеба. Настроението му се бе изпортило. И единственото нещо, от което се нуждаеше, повече от ракия и жени, беше да се почувства весел, да се смее и да прави шеги. Едно питие, реши той, но не искаше да се отбива в заведение, в което биха могли да бъдат Морган или Фарнес. Реши да посети един малък бар долу, в близост до доковете, където никой от вестникарите не ходеше, и се запъти натам.

Барчето беше тясно и мръсно, но уискито беше загреващо. След третата чашка се почувства отново весел. Настроението му се повиши. Още едно питие и старото веселие пак заклокочи в него. Започна да мисли за нова шега. Та какво е една вечер, без хубава шега, без смях и без добри приятели, споделящи веселието? Да вървят по дяволите Фарнес и Морган! Те са кисели хора.

Бредли се огледа. Беше късно, два след полунощ, и заведението беше почти празно. Бяха само той, барманът и един мършав дребосък, стъпил на месинговия парапет и вторачил се в бирата си. Барманът приличаше на човек, който обича да се смее, а дребосъкът... той бе твърде слаб, за да направи нещо.

Бредли се наведе сякаш да завърже връзката на обувката си и сръчно пхна клечка кибрит между подметката и горната част на обувката на дребосъка. След това я запали, изправи се и си поръча още едно питие.

Той намигна на бармана, докато му наливаше уискито. После обърна глава към другия до него.

— Гледай — прошепна той.

Барманът се взря неразбиращо, но Бредли само се усмихна, едва сдържайки смеха си. В този миг дребосъкът извика и се дръпна рязко

назад, заподскача на един крак и бясно заудря с ръка горящата клечка в обувката си.

Бредли избухна в смях и погледна към бармана да получи оценка за шегата си. Дребосъкът постави крака си на пода и се обърна с ръмжене към репортера.

— Кучи син! — каза кратко, без да си прави труда да произнесе ясно думите.

После замахна.

Ударът улучи Бредли право в устата и размаза устните му в зъбите. Той се олюля, не успя да се хване за тезгяха и падна право назад, удряйки врата си в месинговия парапет. Имаше време само да почувства някакво лошо изпращяване в основата на черепа и светлината угасна за него.

Дребосъкът се взря злобно в репортера.

— Голям глупак! — каза. — Ще ми пали чепика. На мен, Кид Уил-кинс.

Барманът излезе иззад тезгяха, като бършеше ръце в мръсната си престилка.

— Малко силничко го удари, Кид — промърмори той, докато оглеждаше падналия. — Лежи подозрително тихо.

— Само един ляв по устата — изсумтя дребосъкът. — Загубил е няколко зъба, това е всичко. Следващият път ще си помисли два пъти, преди да раздава майтапи.

— Главата му — каза обезпокоен барманът. — Изкривена е странно. Мислиш ли...

Той клекна, без да довърши. Ръцете му опипаха китката на Бредли, плъзнаха се под ризата му. След това се изправи, вече с пепеляво лице.

— Мъртъв е — каза дрезгаво той.

— Мъртъв ли? — Мършавият дребосък избърса устни с опакото на ръката си. — Майк, това си беше нещастен случай! Не го ударих чак толкова силно. Просто нещастен случай.

— Разбира се, Кид, разбира се. Нещастен случай.

Движейки се бързо, Барманът отиде до вратата, заключи я, спусна табелката „Затворено“ и угаси всички външни светлини. После се върна до тялото на Бредли.

— Това не е добре, Кид — измърмори той, докато пребъркваше джобовете на Бредли. — Имам достатъчно неприятности с полицаите, и без да е умирал някой тук. А ти си вече с няколко присъди за обида и побой.

— Зная, зная — отсеке Кид Уилкинс. — Ядосах се и използвах юмруците си. Така си докарах белята. Какво ще правим сега?

Барманът преглеждаше портфейла, който бе взел от джоба на Дейв Бредли.

— Кид — каза още по-тихо той, — това не е просто лошо, това е ужасно лошо. Този тъпак е репортер! От „Експрес“. Това е почти толкова кофти, колкото ако беше полицай.

— Някакъв си репортер! — възкликна Кид Уилсън с горчивина в гласа. — И той трябваше да ми подпали чепика! И аз трябваше да го ударя! И той трябваше да счупи лайнания си врат! Защо? Кажи ми, защо?!

— Няма значение защо. Хрумна ми нещо. Трябва да го махнем. Ще го изхвърлим при доковете. Нека изглежда като нападнат в гръб и ограбен. Или може би пиан и паднал лошо...

— Да. Да, Майк! — ободри се дребоськът. — Моят кораб ще отпътува в шест сутринта. Аз просто няма да се връщам в това пристанище. Ако някой го е проследил до тук, ще кажеш, че си е излязъл много пиан, когато си затварял, и че нямаш нищо общо с тази работа.

— Точно така. Сега ела. Първо ще вземем всичките му документи, за да продължи възможно най-дълго идентифицирането му. Това ще забави разследването. После ще го носим по алеята към доковете.

Той бързо пребърка джобовете на Бредли и прехвърли съдържанието им в своите. След това угаси всички лампи и отвори задната врата, която водеше към тъмната алея.

Секунди по-късно двамата, подкрепяйки Дейв Бредли от двете страни като мъртво пиан, се изнизаха в тъмнината.

* * *

Бредли рязко дойде в съзнание. По-скоро в полусъзнание, колкото да констатира, че още е жив. Опита се да помръдне, но тялото му бе изтръпнало, а мускулите отказваха да му се подчинят. Не чувстваше болка, не чувстваше нищо. Не беше сигурен в какво положение лежи, макар да си мислеше, че е по гръб.

Вратът ми — премина през съзнанието му неясна мисъл. Ударих го, като паднах. Този гръбначен прешлен, който пукнах в гимназията, докато играех футбол. Пак е пукнат. Тогава прекарах цял месец на легло и едва се движех. Само че сега е още по-лошо. Ударих го по силно. Чух го как изпращя, когато паднах.

В този момент чу някакъв глас. Звучеше някак отдалеч и слабо.

— О'кей, целият е ваш — рече гласът. — Намерихме го долу, при доковете. Личи си, че е бил нападнат и ограбен. Беше вече вкочанен, когато при него дойде студентът по медицина — нощта е хладна да се лежи навън. Не можа да долови нито пулс, нито сърцебиене, така че го изпрати на вас. Никакъв документ за самоличност. Нека легне удобно. Утре ще му направят аутопсия.

Гласът изчезна. Бредли почувства, че го повдигат и преместват. При това действие вратът му прищрака и изведнъж можа да отвори очи, сякаш бе освободен някакъв жизненоважен нерв.

Дори в състояние на непълно съзнание заобикалящата го среда му се стори достатъчно близка, за да я познае.

— Поуп — прошепна той. — Поуп Хендерсън.

Старецът завърши разсеяно изправянето на ръцете и краката на Бредли. Репортерът опита отново.

— Поуп! — този път думата бе произнесена по-високо. — Поуп, аз съм жив!

Прегърбеният служител се обърна намръщен. С чудовищно усилие Бредли опита пак.

— Поуп! — Гласът му прозвуча като крякане. — Това съм аз, Дейв Бредли!

Поуп Хендерсън се сепна, наведе се ниско над Бредли и се взря в него.

— Господин Бредли — каза учуден той. — Не ви познах. Лицето ви е силно подуто. Никой не би ви познал.

— Това няма значение. — Всяка дума изискваше от Бредли толкова усилие, каквото не беше му се налагало да прави никога по-

рано. — Аз съм жив. Махни ме оттук. Повикай лекар.

Поуп Хендесън се поколеба, обезпокоен и несигурен. После взе един чаршаф и го разгъна.

— Господин Бредли — каза той. — Аз ви предупредих — без повече шеги. Една на нощ е достатъчно.

Той грижливо разстла чаршафа върху лежащата фигура.

— Сержант Робъртс не би ми простил, ако го направя отново за посмешище — каза сериозно той. — Не, господин Бредли. Два пъти в една и съща нощ — в никакъв случай.

Без да бърза, той бутна плъзгащата се плоча в преградката, затвори вратичката с номер 12 и завъртя резето. После се затътри обратно към своята стаичка да чака свършването на смяната.

ГАРМ ВИДАР БЛАТОТО

Всичко свърши за минута. Само една трепереща ръка, протегнатата към слепия зъркел на небето, се задържа за миг като поздрав от паметник на безименния герой и така обозначи мястото, където доскоро клечеше Веселяка. Но блатото се уригна глухо, утробно и ръката бавно потъна в гадорията след всичко останало.

— Край — равнодушно рече Кривогледия. — Измайтапи се за последно...

— Радваш ли се, гнидо такава? — пак толкова равнодушно изсъска Шишко, опитвайки се незабележимо да провери колко здрава е купчината под задника му.

— Радвам се, разбира се — откровено призна Кривогледия. — Когато и ти поемеш към дъното, пак ще се радвам. А когато и всички останали започнете да пускате мехури, ще му ударя празнични песни и танци.

— Надяваш се да ни надживееш, тъй ли? — спокойно попита Отшелника, опънат по гръб и безгрижно вперил очи в сивото небе — там, накъдето току-що в предсмъртно откровение сочеше ръката на потъващия Веселяк.

Небето беше печално тъпо и безсмислено като погледа на уморен идиот.

— Ами че как! — радостно се отзова Кривогледия и също се изпъна по гръб, с юмруци под главата. — Иначе не си заслужава да се живее.

— То това живот ли е — изкоментира спокойно Мърморко от своята мъничка купчина, която едва се показваше над водата.

„На Мърморко му остава малко — с половин съчувствие си помисли Шишко и огледа със задоволство купчината си, на която можеха да се разположат поне още двама дебелака като него. — Да-аа, няма да го бъде дълго нашия Мърморко, бас държа!“

— И защо, молим, според теб това да не е живот? — реши да поспори Кривогледия.

„Защо сега се заяжда?! — поклати глава Шишко. — Не вижда ли, че на момчето я му остават два часа живот, я не...“

— Да се живее е изкуство! — философски отбеляза Отшелника. — И като всяко изкуство се оценява само субективно.

— Да бе! — извиси писклив глас Пъпката, който бе проспал гибелта на Веселяка и сега се опитваше да навакса пропуснатото. — Животът е сложно нещо. Понякога, както си живееш спокойно, по царски, и изведнъж — бац! А понякога обратно...

— Как така обратно?! — не разбра Кривогледия.

— Ами ей на така — прозя се Пъпката. — Както не живееш, не живееш, и докато се огледаш — блатото спечелило!

— Случва се — спокойно потвърди Отшелника. — Тук доскоро имаше един такъв, казваха го Отракания... Вие не го заварихте... Той все така се въртеше насам-натам, все си подреждаше купчината, все разправяше какъв живот ще започне... И изведнъж хлоп — и в блатото! Подхлъзна се, докато оправяше северния край. Сега на неговата купчина живее Дългуча.

— Е па на, живея си! — нервно изхърка Дългуча. — И какво от това? Да не искате и аз да се подхлъзна като Отракания?! На, няма да го дочакате!

— Какво така всички се разпалихте — миролюбиво каза Шишко. — Живееш — не живееш, потънал — не потънал, субективно — обективно... Всички някой ден ще кажем „бълбук“. Важното е докато не кажем „бълбук“, да не си хабим нервите. Има ли къде да спим? Има. Има ли кльопачка? Има. Ето това е обективно. А всичко останало е... блато.

— Пък аз ще се махна, каквото ще да става! — отсече Мърморко.

„И къде на майната си ще идеш? — помисли си Шишко и дори сам се засрами от подтекста на тази своя мисъл. — От блатото още никой никъде не си е тръгвал...“

— Като че ли пък някой те задържа! — изсъска Кривогледия.

— Но и никой не го гони — равнодушно допълни Отшелника.

„Но и никой нищо няма да изгуби, ако се махне“ — помисли си Шишко и пак се засрами от себе си.

— Каквото ще да става, ще се махна! — почти изкрещя Мърморко. — Не може така... цял живот върху купчинка...

— Може, може — рече Отшелника и се прозя.

— Трябва! — допълни Кривогледия и се изсекна яростно.

— По-добре така, отколкото до уши в блатото — доразви мисълта Пъпката, почесвайки се.

Шишко си помисли, че... Но съвсем се засрами от тази своя мисъл, затова реши да прогони всичките си мисли надалеч.

— Каквото щете си казвайте, но аз ще се махна! — тъжно заключи Мърморко и им обърна гръб.

Купчината под краката му бе станала съвсем малка.

Шишко се обърна, за да не гледа тази тъжна картина, и се опита да дремне.

Когато се събуди, върху купчинката на Мърморко нямаше никой.

Така и не разбра: дали Мърморко най-последно наистина си е тръгнал, или, което е по-вероятно, просто е бълбукнал.

Абе, от блатото няма къде да се махнеш!

Повече никой не отвори дума за Мърморко.

И Шишко скоро го забрави.

Само веднъж му се стори, че чува тихия му тъжен глас. Случи се точно в деня, когато Пъпката се подхлъзна и бълбукна и на купчината му се премести Дългуча.

Но после и Дългуча бълбукна.

И Кривогледия, който толкова се надяваше да надживее всички, и той бълбукна.

А когато дойде редът на Отшелника, той под секрет призна на Дебеланко, че Мърморко бил идвал. И бил казал, че само на два дни път оттук блатото свършва и там уж било имало твърда земя... Но Отшелника не му повярвал. И за да не може Мърморко с тъпанарските си приказки да размътва мозъците им, той — Отшелника — на сутринта го бълбукнал.

И съвсем правилно!

Около нас е блато! Само блато и блато!

И НА ТОЯ СВЯТ НЯМА НИЩО ДРУГО!

Дяволите да го вземат тоя Мърморко! Винаги си е бил гнида!

Мърмори ли, мърмори. Пък и мисли!

Да, ама купчината стана съвсем мъничка. Докато се огледаш — и си блъбукнал.

Нима онзи глупак беше прав?!

И какво — изобщо не съм живял?!

ДЕЙМЪН НАЙТ КУКЛОВОДЪТ

Когато здравият мъжага се изправя на вратата, обстановката мигом се променя — всички в залата правят стойки като кучета на лов. Свирачът спира да разхожда пръсти по клавишите, двамата пияници, подхванали мръснишка песен, затварят усти, спретнатите люде с коктейлни чаши в ръце прекъсват разговорите си.

— Пит! — изпищява жената, която е най-близо. Мъжаката, притиснал до себе си две момичета, уверено влиза в залата.

— Как преживява пиленцето ми? Страхотно апетитна си, Сюзи, бих те изкльопал, ама вече закусих здравата. Хей, Джордж, разбойник такъв... — Пуска момичетата, придърпва един зачервен от притеснение плешив дребосък и го тупа по рамото. — Ти показва класа, приятелче! Ей Богу, голяма работа си, честна дума! А сега СЛУШАЙТЕ КАКВО ЩЕ ВИ КАЖА! — крещи той и прекъсва възгласите „Пит е това, Пит!“

Поднасят му чаша с мартини. И стърчи той — ослепителен, висок, загорял, в идеално скроен смокинг, и демонстрира зъбите си, бели като маншетите на ризата му.

— Ние дадохме представление! — обявява той.

Вълна от възторг, многогласен брътвеж: „При това какво представление, Пит, Боже, какво *представление*...“

Той вдига ръка.

— Представление за чудо и приказ!

Същите възторзи, същите овации.

— Явно стопанинът е шашнат, веднага подписа договор за есента!

Письци, възгласи, аплодисменти. Мъжаката явно иска да добави нещо, но видимо поласкан, се отказва, а те, натискайки се един в друг, се тълпят около него — един да му стисне ръката, друг да го прегърне, трети да му прошепне възхищение...

— Всички ви обичам, всички! — крещи той. — А защо да не полудуваме малко, а?

Всички се оживяват и се връщат по местата си. Чува се масово звънтене на чаши.

— О, Господи, Пит! — с благоговение възкликва някакъв дръгльо с изпъкнали очи. — Когато строши аквариума, едва не се подмокрих, ей богу!

Мъжагата се хили щастливо.

— Да беше си видял мутрата! И аз не мога да забравя онези рибета, дето се разпляскаха по сцената. А аз какво да правя? Няма къде да мърдам, значи, падам на колене... — мъжагата пада на колене, притиска се към пода, уж разглеждайки някакви въображаеми риби, — и им казвам: „Хайде, мъничета, връщайте се обратно в хайвера си!“

После се надига от пода под взрив от бурен смях. В търсене на удобна позиция, зрителите се нареждат наоколо амфитеатрално. Които са по-далеч, се качват на дивана, на бара и върху пианото. Тогава се чува нечий вопъл:

— Пит, изкарай песничката за златната рибка!

Одобрителни възгласи, викове: „За златната рибка, Пит, за златната рибка!“

— Добре де. — Мъжагата, целият превърнал се в усмивка, сяда върху облегалката на фотьойл и вдига чашата си. — И къде е музиката?

Суматоха около пианото. Накрая някой успява да се вреди, чуват се акорди, мъжагата прави смешна физиономия и започва:

— Ех, да бях рибе... Златното рибе... Подир гадже щях да ахна... и с опашка да й махна...

Кикот. Най-неудържимо се хият момичетата, широко разтворили начервените си устни. Една румена от смях блондинка слага ръце върху коленете му, друга се настанява, плътно притисната до него.

— Е, сега ако трябва сериозно... — казва мъжагата.

Нов изблик на кикот. Той започва артистично:

— За вас шега, за мен истина, но ви казвам честно — без вас не бих се справил. Тъй като виждам между нас чуждестранни репортери, искам да представя главните бачкатори, без които не бих се справил. Най-напред Джордж, нашият трипръст ръководител на джаза. Той днес

така нажежи играта, че никой не може да се сравнява с него. Обичам те, Джордж, мамка му!

И прегръща плешивия дребосък.

— После Рути, моята любов до гроб! Хей, къде си?... Миличкото ми, ти днес беше най-хубавата, детето ми, най-готината!

Целува тъмнокосо момиче. Тя изпищява и заравя глава в могъщите му гърди.

— И Франк — той се навежда и хваща дръгълото с изпъкналите очи. — Какво да кажа за теб, легнал си ми на душата!

Дръгълото, вдървен от щастие, мига на парцали. Едракът го награждава с приятелско потупване.

— Соул, Ерни и Мак, моите писатели драматурзи. На тях и Шекспир може да им завиди!

Грамадата изрича имена, те един подир друг идват при него да му стиснат ръката. Жени в екстаз го целуват, ридаейки.

— Моят дубльор — продължава той. — Моят сладур. Също и... А сега — казва той след дълга пауза, поел дълбоко въздух, когато от възбуда публиката е затаила дъх, — искам да ви представя моя кукловод.

Настъпва тишина. Лицето на грамадата е някак замислено и наплашено, като при болка. Замръзва. Стои, без да диша и с изцъклени очи. Момичето, седнало до него, се изправя и отива в дъното на залата. Платът на гърба на неговия смокинг се разцепва от горе до долу и от съдраното се показва някакво мъничко човече. Лицето му е бледо, лъщящо от пот, с черен калпак вместо коса. Съвсем дребничък, почти джудже, с тесни рамене и куц. Кафявата фланела и черните му гащи са в големи петна от пот. Като излиза от тялото на мъжагата, старателно затваря съдраното на смокинга. Мъжагата замира като вдървен с глупаво равнодушно изражение на лицето.

Дребосъкът облизва нервно устни и се смъква от фотъойла на пода.

— Здравсти, Фред! — обажда се някой от публиката.

— Здравсти! — отвръща Фред и маха с длан.

Годините му са около четирийсет. Има тлъст нос и кротки очи. Пискливият му глас звучи неуверено.

— Пък представлението наистина не беше лошо, нали?

— Така е, Фред — отвръщат другите.

Изтрива с длан чело.

— Вътре е доста топличко — казва с усмивка, като че ли извинявайки се.

— Така е, Фред — съгласяват се останалите.

Тези, които са по-далеч, един след друг се извърщат и се събират на малки групички. Стават по-словоохотливи.

— Слушай, Тим, мога ли да си понаквася гърлото? Нали разбираш, не обичам да го оставям самотен — и посочва замръзналия мъжага.

— Нямах проблем, Фреди. Какво да ти наляя?

— Ами... нали разбираш... такова... може ли халба бира?

Тим му донася пилзенско във фирмена чаша и той отпива жадно, като се оглежда неспокойно наоколо. Повечето вече са седнали, неколцина се размотават около вратата с намерение да си тръгват.

— Почакай, Рути — казва мъничкото човече, като отива до момичето. — Голям майтап падна, когато аквариумът стана на парчетии, не съм ли прав?

— Какво?... Извинявай, лапо, бях се разсеяла.

— Ами... нищо. Майната му.

Момичето за миг го докосва по рамото.

— Извинявай, скъпи, изчезвам. Трябва да хвана Робинс, преди да е духнал.

И хуква към вратата.

Дребосъкът слага чашата на масата пред себе си, сяда и започва нервно да кърши пръсти. Около него са останали само двамина — плешивото мъниче и дръгльото с изпъкналите очи. По устните му пробягна тревожна усмивка; гледа ту единия, ту другия.

— Такива ми ти работи — казва. — Тези представления, момчета... такова де... вече взеха да ни омръзват. Струва ми се, че е време да помислим...

— Слушай, Фред — казва плешивият, наведен напред и сложил длан върху ръката му. — Що не вземеш да се мушнеш обратно, а?

Почти минута дребосъкът го гледа объркано, навежда очи. Изправя се, преглъща и казва:

— Е, какво пък...

После пак се качва на фотьойла откъм гърба на мъжагата, отваря разпраното отзад на смокинга и прехвърля един подир друг двата си

крака вътре. Неколцина го следят с каменни лица.

— Мислех, че ще издържите, поне мъничко ще ми е по-спокойно — казва той неуверено, — ама къде ти...

Прибира и двете си ръце в кухината под смокинга, изтегля нещо със замах и потъва вътре. Мургавото му объркано лице изчезва.

Мъжаката неочаквано се оживява и се надига от фотьойла.

— Хей, вие! — изкрещява той. — Може ли някой от вас да ми каже — абе ние купон ли имаме, или какво?! Хайде, поразмърдайте си задниците!

Лицата наоколо се проясняват. Повечето се скупчват около него.

— А сега изгарям от желание да чуя ето този мотив — и започва ритмично да удря длани. След малко се намесва пианото и всички започват да пляскат в такт.

— Така. Искам сега да разбера следното: ние живи ли сме, или си чакаме катафалките?! Всички в купом, че съм оглушал!

Слага шепи на ушите си под тържествуващия рев на тълпата.

— Още по-силно, оглушал съм!

Тълпата крещи неистово: „Пит! Пит!“.

— Нямам нищо против Фред — казва искрено плешивият. — Струва ми се, че е готино момче.

— Разбирам ти намека — казва онзи с изпъкналите очи. — Искаш да кажеш, че не го прави умишлено.

— Точно тъй. Но, Боже Господи, тази негова потна фланела, уморените му лапи и всичко останало...

Онзи с изпъкналите очи повдига рамене.

— Къде на майната си ще ходи.

И двамата се превиват от смях. Мъжаката си дава вид на уморен. Залата, изпаднала в истерия, крещи: „Пит! Пит!“.

Купонът продължава страхотно.

ДЖОНАТАН КАРОЛ ПОДРОБНОСТИТЕ

Свикнала съм голяма част от времето си да прекарвам в кафене „Бремен“. Кафето тук е горчиво и вкусно, а обвитите в синя дамска столове — удобни като стари приятели. Големите прозорци поздравяват утрината светлина, точно както хер Ритер, сервитьорът, поздравява всеки новодошъл. Не е задължително да правиш големи поръчки, достатъчни са чашка чай или вино. Два пъти дневно докарват ароматни печива от съседната фурна. Късно вечер поднасят специалитета на заведението — озахарени кифлички колкото джобен часовник.

„Бремен“ работи деветнайсет часа в денонощието. Затварят го само веднъж в годината — на 24 декември, но на Рождество го отварят отново, украсено със зелени и червени покривки; всички идват официално облечени и изобщо не е тъжно в деня, когато хората трябва да си седят у дома.

Можете да намерите и всякакви дребни житейски радости — последния брой на любимото ви списание, пакет качествени цигари, ароматни сладкиши.

Често идвам тук просто да поседя, да зяпам през прозореца и да си потананикам тихо нещо, което ми харесва. Това е моят таен порок. Дайте ми свободно време и голям прозорец, тогава с удоволствие ще ви изтананикам каквото искате — от Петата симфония до всяка песен от Белия албум на „Бийтълс“. Е, не съм виртуоз, но то е предназначено за един слушател — за мен самата, всички останали в границата на чуваемостта поемат определен риск.

Тази история се случи в една късна ноемврийска вечер, когато целият град се бе разпаднал на дъждовни струи и мокри отблясъци на отразени светлини. Него ден дъждът бе по-студен от сняг. В такова време е най-добре да си седиш у дома и да сърбаш ароматна супа. Главоболия около децата, посещение при зъболекаря, след това безкрайно размотаване по магазините — тоалетна хартия, лепило,

сол... Неща невидимки, за които си спомняш едва когато отчайващо ти притрябват.

Влязох, подгизнала и украсена с пазарски чанти, и ми се струва, че изпищях от радост, когато видях моята любима маса свободна. Долетях до нея като птица до гнездото си. Хер Ритер дойде при мен в елегантен черен костюм и с папионка, съвсем като джентълмен от миналия век; както винаги, през ръката му бе праметната бяла кърпа.

— Днес изглеждате уморена. Дълъг ден ли?

— Празен ден, хер Ритер.

Предложи ми сладкиш със сметана и, по дяволите калориите, комбинирах го с чаша вино. След час децата ще се върнат. Имам един час да отпусна вътрешните пружини като гледам през прозореца романтичния дъжд. Започнах да си тананикам, но някой от съседното сепаре високо и протяжно рече:

— Тихооо...

Обърнах се смутена и видях да ме гледа старец с много розово лице.

— Знаете ли, не всички обичат Нийл Деймънд — допълни той.

Достоен завършек на достоен ден — с укор задето си припявам. Изписах на лицето си извинение и вече се готвех да се обърна, когато с крайчето на окото забелязах няколко снимки, нахвърляни на масата на старчето. На повечето от тях бях самата аз и моето семейство.

— Откъде ги имате?

Той протегна ръка, взе една от тях и каза, без дори да я погледне:

— Това е синът ви след девет години. С превръзка, защото е изгубил зрението си при автомобилна катастрофа. Както знаете, той иска да стане пилот, но поради влошеното зрение седи по цели дни вкъщи и непрекъснато се налива. Момичето до него е онази, с която живее. Смята себе си за героиня.

Синът ми Адам сега е на девет, за него на този свят съществуват само самолетите. Наричаме стаята му „хангар“, защото целите стени са облепени с рисунки и снимки на самолети. Има толкова много модели, списания и части за самолетчета, че направо да си глътнеш езика. Наскоро написа писма до всички големи авиокомпании с единствен въпрос: какво трябва да направи, за да стане пилот? С мъжа ми винаги сме били горди с упоритостта на Адам и си представяме бъдещето му единствено като пилот. А на снимката, която държах,

нашето малко момченце с къса косичка и умни зелени очи приличаше по-скоро на опърпан осемнайсетгодишен клошар. На лицето му бе изписана някаква неприятна комбинация от скука, тъга и безнадеждност. Беше Адам, без съмнение, но като онези, заради които минаваш на другия тротоар.

И с превръзка на окото! Представете си своето дете така... Не, това *не може* да бъде! Ако с децата ни се случи някаква трагедия, винаги и за всичко обвиняваме себе си, независимо на каква възраст се е случило. Ние, родителите, трябва да имаме достатъчно големи крила, за да ги приютим и защитим от болките. Това е записано в нашия договор с Бога, когато поемаме върху себе си отговорността за тях. Затова когато видях своя син с превръзка на окото, усетих в устата си нещо гадно.

— Кой сте вие?

— А това е снимка на мъжа ви след развода. Въобразява си, че мустаците му отиват. Изглежда някак глупаво...

В последните години Вили непрекъснато прави опити да си пусне мустаци и всяка нова версия е по-тъпа от предишната. Веднъж, вече съвсем вбесена, му казах, че си пуска нов фасон мустаци при всяка нова любовна интрига. С това дойде краят на мустачените му мераци.

В добавка към мустаците на снимката беше навлякъл една от онези фланелки, каквито носят хевиметалистите (с рисунки на пламъци и светкавици). Такива фланелки обличат феновете на групата „Мъртвите мозъци“. Най-зловещото беше това, че Вили наскоро донесе диск на „Мъртвите мозъци“ и каза, че са „страхотни“.

— Наричат ме Четвъртък, фрау Бекер.

— Днес е четвъртък.

— Така е. Ако се бяхме срещнали вчера, щях да се казвам хер Сряда...

— Ама кой сте вие?! Какво означава всичко това, какви са тези снимки?!

— Те са вашето бъдеще. По-точно, един от вариантите му. Бъдещето е неустойчиво и крехко нещо, зависи от много фактори. От това как се държите днес, как се отнасяте с живота на околните зависи какво ще се случи по-късно. — После направи жест, който красноречиво означаваше „Какво да се прави, такъв е животът...“

— Не ви вярвам. Оставете ме на мира.

Но когато реших да се извърна, той ме докосна по рамото.

— Най-много обичате миризмата на горящи цепеници. Винаги сте лъгали, че първият мъж в живота ви е бил Джо Нюмън. А в действителност вас ви направи жена осиновеният от родителите ви Леон Бел.

Никой не би могъл да знае това! Нито мъжът ми, нито сестра ми, никой! Леон Бел — толкова рядко си спомням за него... Беше добър и нежен, но споменът за него ми причинява болка, защото се страхувах, че някой внезапно ще влезе и ще ни заvari в леглото...

— Какво искате? — попитах.

Той взе снимките от ръцете ми и ги сложи обратно на масата.

— Вариантите на бъдещето могат да се променят. Те нямат нищо общо с линиите върху дланите ни. А съдбата е нещо, което може да се изтъргува. Дойдох да склуча с вас сделка.

— Какво мое ви е нужно чак толкова?

— Вашия талант. Помните ли, една вечер нарисовахте седнало под дърво дете? Трябва ми тази рисунка. Донесете я и вашият син няма да пострада.

— Това ли е всичко? Че то беше само ескиз! Направих го за десетина минути, дори зяпах телевизора...

— Донесете я утре точно по същото време.

Разрови купчината и извади друга снимка, бавно я поднесе пред очите ми: моята стара спалня, в леглото — аз и Леон Бел.

— Дори не ви познавам. Защо постъпвате така с мен?

Събра снимките като колода карти.

— Вървете в къщи и намерете онази рисунка.

* * *

Някога го можех, посещавах школа за живопис, изкарах целия курс и някои учители твърдяха, че имам талант на истински художник. И знаете ли как реагирах? Аз просто се изплаших. Рисувах, защото ми харесва; когато обаче започнаха да гледат на картините ми сериозно, с чекови книжки в ръце, аз чисто и просто избягах — омъжих се. Бракът (с неговите досадни задължения) е най-подходящият камък, зад който

да се скриеш, когато те преследват (възраст, родители, успех). Свиваш се на топка и нищо не може да те докосне. За мен щастието не беше свързано с успехи в живописата.

Наскоро, когато децата вече поотраснаха, си купих скъпи английски маслени бои и две опънати на рамки платна. Но се смутих, когато ги занесох у дома, защото цялото ми „изкуство“ за последните години бяха няколко шеговити рисунки на децата или весели драсканици в края на писмата до приятели. Е, и моят добър стар приятел — албумът за ескизи. Винаги съм искала да си водя дневник, но точно тъй винаги ми е липсвало усърдие.

Албумът е друго нещо. Когато го започнах, бях на седемнайсет, и си обещах, че ще го попълвам само при особени случаи — вдъхновение, важни събития (рождените дни на децата или когато усетя, че Вили има нова любовница). Значи тогава искам нещо „да кажа“. Когато остареея, ще го покажа на децата и ще река: „Това са моите неща, които не познавате. Сега те вече нямат значение.“ Пък може просто да го захвърля настрана.

Понякога разлиствам албума, но той най-често ме угнетява. Защото във всяка от подробностите има много тъга. Каква съм например лъскава и неотразима, когато отивам на вечеринка. Или как Вили пуши цигара щастлив, защото е завършил статията си за Фишер фон Ерлах — мислеше си, че с нея започва кариерата му, а те дори не я публикуваха. Рисунките правя внимателно, с всички детайли и подробности, а по-късно откривам колко смачкан е например панталонът му или колко смешни са пръстите му върху клавишите...

Но ако това ме угнетява, защо продължавам да рисувам? Ами защото това е моят единствен собствен живот. Или просто защото не съм толкова претенциозна, че да отговоря на този въпрос. Може би отговорът ще дойде, когато остареея. След трийсет, четиристотин години, когато отгоре ще се спусне откровението, за да схвана по-разбираемо отделните късчета от своя живот...

Но *онази* рисунка така и не успях да намеря. Прерових всичко — от чекмеджетата до кошчето за мръсно бельо. Знаете колко жестоко ви притиска паниката, когато не можете да откриете онова, което търсите. Каквото и да е, то става най-важното нещо на света, ако ще да е най-великата глупост — ключе от куфар или платена стара сметка за газ.

Тогава домът ви става вашият голям враг — крие точно нужното и е напълно глух за молбите ви.

Рисунката я нямаше нито в албума, нито на масичката за телефона, нито по джобовете... Не я открих нито под матраците, нито под хартиите, с които застилам шкафовете. Нима синът ми наистина ще остане без едно око само защото не мога да изровя тази тъпанарска рисунка?!

Така рече старецът. А аз му повярвах, защото видях нашата снимка с Леон.

Прекарах ужасна вечер, опитвайки се да остана добрата мама, която в същото време трескаво търси някаква рисунка. Небрежно попитах дали някой не я е откъснал — никой. Бяха свикнали из къщата да има разхвърляни мои рисунки и ескизи.

Уморих се, но щом погледнех Адам, започвах отново. Има красиви очи, умни и приветливи. Гледа те директно в очите и е много внимателен.

В полунощ осъзнах, че съм преровила всичко. Рисунката беше изчезнала. Седнала край масата с чаша нектар от кайсии, разбрах, че за утрешната среща с хер Четвъртък ми остават само две възможности: или да кажа истината, или да възстановя по памет исканата рисунка. Ескизът бе толкова прост, че няма да е никакъв проблем да направя още веднъж нещо подобно. Но *точно копие* е напълно невъзможно!

Отидох в ателието и взех дъсчица с прикрепени за нея листове. Хартията поне е същата. Вили я купуваше на пакети, защото беше евтина и можехме да я ползваме и двамата. Не ти е жал да изхвърлиш такава хартия. Представях се как набързо ще направя ескиза и ще престана най-после да мисля за него. Дете под дърво. Малко момиченце в джинси. Дървото е кестен. И какво толкова сложно има?

Трябваша ми пет минути да я нарисувам. Още пет — да се убедя, че е кажи-речи същата. Още пет й се радвах...

Не бях още седнала, а Четвъртък вече нетърпеливо барабанеше с пръсти по мраморната масичка.

— Носите ли я?

— Да, в чантата е.

Цялото му тяло се отпусна. Лицето му се успокои, дланите му се спуснаха върху коленете, изпъна се назад.

— Много добре. Дайте ми я, моля.

Но аз не се чувствах добре. Внимателно и видимо спокойно извадих нагънатия на цилиндър лист. Бях леко го поомачкала в желанието си да го излъжа. Ако не се престарава, може и да ми провърви. Е, шансовете не са много, но на какво друго да се надявам?

Грижливо разгъна листа и го загледа, сякаш се докосва до светиня. Ако сега разбере, всичко отива по дяволите!

Вдигна поглед от рисунката.

— Попейте си, ако искате. Ще свърша след минута.

Толкова обичам това кафене, но този тип го превърна в неприятно и заплашително място. Искаше ми се само едно — по-бързо да свършим и да се махам. Дори позата на хер Ритер — изправен до плота с вестник в ръце — ме дразнеше. Във въздуха сякаш витаеше някаква проклета магия, плътна като цигарения дим.

— Имате добра памет.

— За какво говорите?

Той бръкна във вътрешния джоб на самото си и извади хартиен лист. Разгъна го и ми го подаде — беше рисунката на малкото момиче в джинси под кестена.

— Значи е била у вас?!

Усмихна се.

— И двамата излъгахме. Аз — защото казах, че рисунката е у вас, вие — защото се опитахте да ми пробутате копие. Кой е по-нечестен?

— Ама аз излъгах, защото вие вече ме бяхте излъгали. И защо го сторихте?

— Защото исках да проверя колко силна е вашата памет. Това е много важно.

— А моят син? — попитах. — Нищо ли няма да се случи с него?

— Нищо, гарантирам. Мога да ви покажа негова снимка от бъдещето, но по-добре е просто да се успокоите. Вие направихте много за него. — Показа втората ми рисунка. — Искате ли да видите негова снимка?

Изкушението беше голямо, но аз все пак отказах.

— Кажете ми само дали ще стане пилот.

Четвъртък скръсти ръце пред гърдите си.

— Ще кара конкорд по маршрута Париж-Каракас. Веднъж ще се опитат да отвлекат самолета, но Адам ще постъпи умно и като герой и

ще спаси машината и пътниците. За него ще пише на първа страница на „Таймс“ под заглавие „Героите още не са свършили“. — Вдигна високо рисунката. — Благодарение на това.

— А аз наистина ли ще се разведа след време?

— А наистина ли искате да го знаете?

— Да.

Извади сгънат лист хартия и огризка от молив.

— Нарисувайте круша.

— Круша ли?

— Да. Едва тогава ще мога да ви отговоря.

Взех молива и хартията.

— Нищо не разбирам, хер Четвъртък.

Круша. Приятно заоблена долу, плавно изтънява нагоре. Дръжка. Малко щриховки за дълбочина и сенки. Просто круша.

Метна бегъл поглед и я мушна в джоба си.

— Ще се разведете. Но не той ще ви напусне, а вие.

— И защо ще го направя?

— Защото ви очаква Франк Елкин.

Винаги съм си мислила, че ако бях се омъжила за Франк, всичко щеше да е наред. Не си кривя душата, обичах го. Но той обичаше не само мен, но и парашутните скокове. При един от скоковете парашутът не се отвори. Беше сигурно преди двайсет години или повече...

— Франк Елкин е мъртъв.

— Да, но вие можете да промените този факт.

* * *

Когато отидохме, апартаментът беше празен. Четвъртък каза, че никой няма да дойде, докато не свършим това, което трябва да свършим. Влязох в спалнята и взех албума от масичката. Обикновена червеникаво-сивкава обвивка. Помня деня, когато го купих и платих с чисто нови монети. Струваше ми се, че всяка от тях блести като златна или сребърна. Бях романтична душа и го приех като добра поличба.

Подадох албума на Четвъртък.

— Седнете.

— А какво ще стане с децата?

— Ако искате, съдът ще ви ги присъди на вас. Ще можете да докажете, че мъжът ви е алкохолик и не може да се грижи за тях.

— Но Вили не пие!

— Вие можете да промените и това.

— Как мога да го променя? И какво искате да ми кажете с всичко това?

Отвори албума и го запрелиства енергично, без никъде да спре с внимание.

— На някои места сте рисували Бога. Не мога да кажа къде точно, но има такива рисунки. Някои хора притежават подобен талант. Някои могат да го опишат с думи, други — със звуци. Не говоря за Толстой или Бетховен. Те са само велики майстори. Ако трябва да говоря с вашите думи, за вас са достъпни терзаещите подробности. Точно това ви прави способна за трансцедентното.

Направи пауза и продължи:

— Ако искате, до края на вашия живот ще идвам от време навреме и ще ви карам да ми рисувате нещо. Като днешната круша. Или да копирам нещо от албума ви. Аз мога да кажа, че е пълен с удивителни рисунки, фрау Бекер. Тук има поне три различни и много важни рисунки на Бога, една от които не съм виждал преди това. И други неща. На нас ни трябва вашият албум и вие самата. За жалост, не мога да ви кажа нито дума повече. Дори да ви покажа коя от вашите рисунки е... трансцедентна, все едно, няма да разберете за какво говоря.

Вие можете неща, които са недостъпни за нас. И обратното. За нас не е никакъв проблем да съживим Франк Елкин. Или да спасим вашия син. — Тук той вдигна албума с двете си ръце. — Но ето това ние не умеем да правим, затова имаме нужда от вас.

— А ако откажа?

— Ние удържаме на думите си. Синът ви ще стане пилот, но самата вие ще затъвате все по-дълбоко в собствения си досаден живот, докато някой ден разберете, че...

— А ако ви дам албума и започна да рисувам за вас?

— Ще получите Франк Елкин и всичко останало, което пожелаете.

— Да не сте от Небето?

За пръв път се усмихна широко.

— Не мога да ви отговоря чес-т-но, защото не знам. Точно затова ни трябват вашите рисунки, госпожо Бекер. Защото сега дори Бог не знае нищо и не помни, може би страда от прогресираща амнезия. Казано простичко, всичко забравя. Можем да му напомняме това-онова, само ако му показваме рисунки като вашите или като послуша определена музика, като почете определени книги... Само тогава Той си спомня нещо и ни казва онова, което ние трябва да знаем. Записваме всичко, което казва, но периодите на ясна мисъл стават все по-редки. Най-тъжното е това, че дори Той започна да забравя детайлите. А докато забравя, всичко се променя и се подхлъзва. Засега само детайлите — разни миризми например, или забравя да даде на някое дете ръчички, или на някой възрастен свобода, която той заслужава... Някои от нас, които работим за Бога, не знаем откъде идваме или дали постъпваме правилно. Знаем само, че състоянието Му се влошава бързо и нещо трябва да се направи. Когато вижда вашите рисунки, става такъв, какъвто беше преди. Но без тези рисунки, на които Той вижда Самия Себе Си, образите на това, което е създал, думите, които е произнасял, без тези неща Той е само едно старче с бавно отмираща памет. А когато Неговата памет се стопи, няма да остане нищо.

* * *

Вече не ходя в кафене „Бремен“. Няколко дни след моята среща с Четвъртък се случи нещо странно, което буквално ме прогони от това място. Бях седнала в любимия си фотьойл и по негова молба рисувах свиня, Гибралтарските скали и старинна испанска монета. Когато завърших монетата, вдигнах очи и видях хер Ритер — разглеждаше ме съсредоточено от мястото си зад бара. Твърде съсредоточено. Досадно съсредоточено. Трябва да бъда предпазлива при избора на тези, на които е позволено да гледат рисунките ми. Четвъртък рече, че наоколо се навъртат много от ония, за които няма по-голямо удоволствие от изчезналите веднъж и завинаги спомени.

Издание:

„Върколак“ — невероятни истории, брой 6 от 1999 г.

Редактор: Агоп Мелконян

Издател: Олег Чернев

Илюстрации: Христо Брайков

Компютърен набор: Едуард Мелконян

Издателска къща „Ерато“ и „Оларт“

цена 1200 лв.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.